МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрийн Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 147 (4315). ЕРА, 8 декабрь, 1966 шу. Мах 2 кап.

ГОРОД МОСКВАИ МОСКОВСКИ ОБЛАСТЕИ КЪАХЬЕГАМХОШКА
СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ТIЕМ ТIА МОСКВАНА ЮХХЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРАШКА

Деза новкъостий!

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето чIоагIа даькъала бувц город Москвани Московски областеи къахьегамхой, Москвана юхxе хиннача тIем тIа дакъа лаьцараш вай Даьхен столицана юхxе немецко-фашистски бIунаш дохадаь 25 шу лизарца.

Москвана юххе хинна тIом—Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема турпала летописана юкъерча эгара сийрдагIча оагIонех цаI. Эгара хьалха укхаза чIоагIа ийшар немецко-фашистски эскар, хIаьта шоллагIча дунеи тIема дIахорча берригача лелама по чIоагIа влияни а йир.

Москвана юххе лаьттача тIем тIа, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема кхьгча къовсамашка а санна, котало вIаштIехьъялькхари дегаш урувттадаьри Советски Союза Коммунистически парти яр.

МоастагIа вохаве. Москва лорае гIеттар берригa мохк. Эрсашца оагIув оагIох а теха летар дукхача къамех латтача вай Даьхен вежарех йолча дерригача халкъий къонгаши мехкарийи. Москвана юххе лаьттача тIем тIа гучаяьлар советски наьха дикагIа йола белгаленаш—ленински идеш, коммунизма идеалаш котъяргхиларах бокъонна дог тийша хилар, дохаргдоаца къонахчали денали, дукхача наьха турпалали.

Фашистски гIаьрахошца доаттабаьча къовсаме Советски Эскара тIемахошцеи партизанашцеи цхьана тIем тIа Iалаьмате доккха денали къахьегаме хьинари хьахьескхар Москвани Московски областеи къахьегамхоша. Халкъа ополченена юкъеухар итташ эзараш москвичаш. Цу бирсача деношка шоай дерригa низаш гIадахийта, котало яккхар духьа дийнахьа а буc а партийни организацей кулгалца болх бир столицан областеи болхлоша, колхозахоша, интеллигенце,вай сийлахьча кхалнахеи кагирхошеи, берригача къахьегамхоша. МоастагIа вохавелга дар массане а лийрхIар, массанена а лайнар.

Коммунистически партеи Советски халкъои лакха мах баьб Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом лаьттача бирсача шерашка москвичашта карагIсача шерашка москвичашта карагIдийннача тIемеи къахьегамеи гIулакхий. Город-турпал, ала ьина сийлахьа цIи еннай столицана.

Неакхош духьал а оттадаь, Москва лорадьраштa карагIдаьнна цIаккха лергдоаца гIулакх социалистически Дай-мехка боарам боацаш мутIахьа хилара хьокхам а хинна латтаргда даим.

ЦIаккха а бин ма лулба фашизмана духьала, шоай мехка сийрда кхоане бахьан долаш лийгараш! ЦIаккха а сийле ма йойла вай Даьхен столица къонахчалца лораяьрий!

Къахьегамеи КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяр духьа лоаттабеча къовсамеи дIахо а толамаш доахалда Москвани Московски областеи къахьегамхоша. Тхо дог тийша да, столицеи Подмосковьяи къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизар коммунизм хьалъеча керда доккхий хIамаш карагIдувларна белгалдоаккхаргхиларах.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ — СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ — СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

ЮРТАРЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАР

Толамца чакхдоалаш латт 1966 шу. Укх шера шоаш даьча балхий уйла еш ба колхозхойи совхозий болхлойи. ХIанз а хоадам боллаш яц юрт боахама шера итогаш, хIаьта а цар анализо хьахьокх даьха толамаш, гучадоах кхоачамбоацараш, юбилейни шера керда толамаш дахара наькъаш белгалдаха торо хулийт.

Пятилетка хьалхарча шера Нохч-ГIалгIайчен кхаш леладераша даьхача толамаша къаьгга хьахьокх КПСС XXIII съездо къоалбаьб бола, парте Центральни Комитета мартовски Пленума белгалбаь юрта боахам дегIабоалабара никъ нийса хилар. Парте чакхдаьхача политически экономически гIулаккех, цо баьча организаторски балхах доккха беркат даьнад. Лакхлуш латт лаьтта леладара культура, ерригача культурай хьувкъам, хьайбай продуктивность. чIоагIлу колхозийи совхозийи экономика.

ЦIаккха а ца хиннача тайпара дика хинна укх шера дIайийна хIамаш. Дукха ялат, свекла, баьцадаараш, кхыйола культураш чуенай республика боахамаша. тIехьхоачашъяьй пачхьалкхенга лаьттан продукташ йоахкара план, кхоачашъяьй республика дулх, шура, фуаш дохкара план а.

Цхьабакъда укх шерара толамаш мелла доккхий дале а, хIанз кертера дар данза дарий уйла яр да. Дукха я вай республике пайда ца эцаш йола резерваш торонаши. ЦулуцачIоагIа лоархIаме да хIанз юртбоахама шера итогашта масса оагIорахьара кIоарга анализ яр. Дерригa а теркалде деза: производственни фондех пайда эцар, культурай хьувкъами хьайбай продуктивности лакхъяра торонаш, хьалха латтарий опыт, цхьайола отделенеш, фермаш, бригадаш, звеньаш тIехьаюсаш хилара бахьанаш.

Боахама деятельноста анализ яр атта гIулакх дац. Цу гIулакха чIоагIа уйла тIаяхийта езаргья боахамий кулгалхой, экономистий, бухгалтерий. Цар декхар да дерригa таххар, еррига торонаш гучаяхар, царех пайда эцара наькъаш белгалдар.

Итогаш еча хана юстара латта йиш йолаш бац юрта боахама специалисташ — агрономаш, зоотехникаш, инженераш. Царех хIаране декхар ший участке латтача гIулакхий экономически нийса анализ яр, ший балха юкъера дикадари водари нийса къоастадар, рентабельность лакхъяра торонаш белгальяхар, цун боарам моллагIча колхоза а совхоза а балха керттера показатель хилар теркал а деш.

Хозяйственни балха анализ еча юкъеоза беза колхозхойи совхозий болхлойи — кхаш леладераш, хьайбаш леладераш, механизатораш. Цо новкъостал дергда производства резерваш гучаяха, хьалха латтарий опыт йовза, из балха юкъеяхьа. Цо ништта торо хулийтаргья боахамера кхоачамбоацараш дIададахара къахьегамхой оарцагIбаха.

Республика хьалха латта боахамаш укх шера шоаш даьча балхий итогаш еш а, тIадоагIача шерарча хьувкъамаш лард йоллаш а да. Масала, Сунженски района «Победа» яхача колхозо дика чакхдаьккхар 1966 шу. Пятилетка шоллагIча шера лакха хьувкъам чуба лерхIаш дикагIа йолча агротехнически хана бокъонца кийчдаьча лаьтта дIалийнад 3679 гектар гурахьа хув ялат, 3000 гектар зяб аькай. Советски Iаьдала 50 шу луза ди дикача производственни гIулакхашца белгалдаккха кийчлуш болча цу артела лаьттанцара балхаш лераша а хьайбаш леладераша а лаьрхIад лаьташ тоале, хьайбай продуктивность лакхъе, экономически показателаш тоае. Хиш дехкача лаьттаех дикагIа пайда эцар, дерригa лаьттанара балхаш агротехника чаяххара дар, техника лерттIа лелаяр, хьайбаш леладеча бокъонца йола порядок оттаяр — ништта да цига чакхдаха лаьрхIа гIулакхаш.

Дукха резерваш я Нохч-ГIалгIайчен колхозийи совхозийи. Нагахьа боахам хургбац республике ерригача отделенешка белгалаша звеньяша цхьатара балхаш деш а, шера итогаш цхьатара йолаш а. ХIагал да? Цу гIулакха чIоагIа уйла е еза боахамий кулгалхошеи специалисташеи, гучаяха еза резерваш. Къаьстта теркам тIебахийта хьажа беза шоай итогашка Наьсарен района боахамий специалисташ, хIана аьлча цар лаьташ республике мел дарел дикагIа да, хIаьта хьувкъам дукхача отделеношка хила мебеззара бац.

Массанена а йоьхьу я хиш дехкача лаьттай тоенаш. Бокъонца пайда эций-хьегI вай цу рузкъах? Латташ долча гIулакхаща хьахьокх укхаза дукхаха боахамаша тIадаташ деш хилар. Ер ништта хила йиш йолаш дац. Боахамий кулгалхой, специалистий, берригача къахьегамхой декхар да цу балхахара кхоачамбоацараш гучадахар, уж дIададахара наькъаш белгалдар, хиш дехкача лаьтташка дIаюв еррига культураш бокъонца хьувкъаргйола гIулакх вIаштIехьдаккхар.

Лаьтта леладечачул а дукхагIа я къоастаянза йола проблемаш хьайбаш леладеча. Долче, къаьстта теркам тIабахийта беза фермай болх тахкара, дулх, шура, фуаш, тха доаккхилга алсамдаккхара а пачхьалкхенга дукхагIа дохкара а резерваш гучаяхара, хьайбай боахама рентабельность лакхъяра наькъаш дахара. Боккха лоархIам болаш да хIара колхозе, совхозе вай цIи хезача хьайбаш леладерий Социалистически Къахьегама Турпалий Барахоева Лемкай, Цапок Марфа Андреевнай опыт производствана чехкагIа юкъеяхьара гIулакха цIаькха а чIоагIа уйла яр.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дузача денна накъбаха кийчлуш лаккара социалистически декхараш тIаийцад Нохч-ГIалгIайчен юрта боахама къахьегамхоша. Уж оарцагIбала беза бIаьстан балхашта бокъонца кийчо яра, гурахьа дийнача ялашта де доагIача тайпара гIулакх дара, хьайбашка Iа даккхийтара гIулакх дика вIаштIехьдаккхара. Октябра юбилея сийна йолаенначa яхье керда къахьегама толамаш дахар, пятилетка шоллагIча шера юрта боахам дIахо дегIабоалабелга Iалашдар—из да хIанз хIара колхозеи совхозеи къахьегамхой керттера декхар.

РЕСПУБЛИКАНСКИ ПАРТИЙНО-БОАХАМА АКТИВА СОБРАНИ

Селхан Грозне КПСС обкома политически просвещене ЦIагIа хилар республикански партийно-боахама актива собрани.

«Планироване экономически стимулироване кердача системага яьнача промышленни предприятей балха хьалхарча итогехи, хIаьта республика еррига промышленность цу кердача формага яккхара декхарехи» доклад йир облсовпрофа председатела, КПСС обкома бюро члена нов. Сидельникова.

Пренеех къамаьлеш дир «Старогрознефта» НПУ начальника нов. Ивинске, КПСС МалгIабика горкома хьалхарча секретара нов. Саньмос, моттигерча промышленноста министра нов. Дзортова, Грозненски машинаьхьа стание начальника заместитела нов. Агабалина, Грозненски химкомбината завкома председатела нов. Бузовёрова, Госбанка республикански контора управляюще нов. Дровалова, «Грознефта» объединене начальника нов. Назарова, республика госплана председатела нов. Брыксина, кхыбараша.

Партийно-боахама актива балхах йола отчет хургья тIайоагIача номер тIа.

ХЬИНАР СОВДУВЛ

Советски Iаьдала 50 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье дакъа лоацаш ба тха шурий товарни ферма хьайбаш леладераш

Хьайбай продукташ дукхагIа яхара йолча торонех бизза пайда эцахов, овсарле лакха хургйолаш къахьегам нийся вIаштIехьбоаккх тха коллективо. Ишта творчески къахьегарах шура яккхарей из пачхьалкхенга йоххарей цхьайтта бетта план толамца кхоачашъяьй хьайбаш леладераша. ХIаьта хIана шера план канал хьалха кхоачашъяра темпаш лакхъю цар

Цу сийлен гIулакха хьалха латт доаркаш Мицтаева Iайшет, Арсамакова Сабила, Ачханова Яхийта, Бахаева Сакинат, кхыбараш.

Пятилетка хьалхарча шера шоаш тIаийца социалистически декхараш октябре кхоачашдаьд цар, хIара Iаттагара 1750—1800 килограмм шура а йоаккхаш.

С. БАХАРЧИЕВ,
Сунженски района Ленина цIерахча колхоза шурий-товарни ферма заведующи.

МОСКВА ДЕНАЛ—ДАЬХЕН ДЕНАЛ
СЪЕЗДИЙ КРЕМЛЕВСКИ ДВОРЕЦЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Ткъаь пхиь шу хьалхагIа столицана юххе дохадир толамагIа доле немецко - фашистски бIунаш. Шоай сипош а дехка лаьттар советски тIемахой Москва лораеш. Дуккхача нахагара гучайийнна турпал, цIаккха а ца эттача тайпара чIоагIа дукхьалъоттар, тIема говзал яр фашистски тIема машина йохаьяр.

Советски халкъо фашизмана доаттабаьча къовсаме чIоагIа хувцаме ди а хинна тIема историена юкъедахад 1941 шера яххлагIа декабрь. ХIалаквеш бола низ тIаахийцар гитлеровцашта. Москвас белгалдаьккхар ы сийлахьа ди. 1966 шера 6 декабре Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш дохадаь 25 шу дизара хетаь торжественни собрани хилар съездаш хулача Кремлевски Дворецe.

Зале — столица лораьраш. Укхаза ба гIашлой, танкисташ, артиллеристаш хиннараш. Укхаза ба Московски сигале лораеш хинна летчикаш, зенитчикаш, аэростатчикаш. Укхаза ба оборонительни чIоагIалеш хьалъяраш, улицашка а цIеной тховнашка а дежурнела лаьттараш, укхаза ба Москвах город - крепость яь нах. Дворецa партереи ярусашкеи бaгIа инаралаш, адмиралаш ,Советски Эскареи Тlема-Форда Флотеи эпсараш, Московски областа предприятей хьалха латтараш, Iилмахой, общественни вакалаш, колхозхой, совхозий болхлой.

ВIашагIкхийттарашa белаьме тIаийцар новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков министраш, партийни пачхьалкхени деятелаш. Партеи правительствай кулгалхошца цхьана президиуме моттигаш дIалувц СССР оборона министра заместителаша, Советски Союза маршалаша А. А. Гречкос, М. В. Захарова, И. Х. Баграмяна, авиаце Керттерча маршала К. А. Вершинина, Советски Союза маршалаша Ф. И. Голикова, А. И. Еременкос: Г. К. Жукова, И. С. Конева, К. С. Москаленкос, К. К. Рокоссовске, В. Д. Соколовске, В. И. Чуйкова, бронетанкови бIуний Керттерча маршала П. А. Ротмистрова; Советски Эскареи Тlема - Форда Флотеи Керттерча политически управлене начальника - эскара инарала А. А. Епишева, бIуний тайпай маршалаша, инаралаша, эпсараша.

Цига я городий турпалий Ленинграда, Киева, Волгограда, Севастопола, Одесса, крепоста-турпала Бреста, хIаьта ништта Минска, Смоленска, Тулай, Калинина, Ростов - на -Дону, Новороссийска, Тихвина, Новосибирска, Свердловска а делегацеш.

Сатийнача зале я массанена дика йовзаш йола Москвана гобеи дIалацеи лаьрхIа немецки план юкъагIа йисарах, столицана юххе немецки бIунаш эшарах йола Советски информбюро сводка ешаш волча диктора Юрий Левитана оаз. Собрани шехьаеллаш, КПСС Московски обкома хьалхарча секретара В. И. Конотопа йоах, Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIем тIа вай котало вIашгIехьъяьккхар а дегаш урауттадаьр а Советски Союза Коммунистически партии цунна керте лаьтта цун Центральни Комитети яр. Боккха низ а бай халкъи эскари кхотадир парте. Москва лорае, моастагIа вохаве гIеттар берригa мохк. Эрсашца цхьан мутIаре а этта летар дуккхача къамех латтача вай Социалистически пачхьалкхен вежарашка долча дерригача халкъий къонгаши мехкарийи.

КIоаргача уйлаица баркал оалаш тIаийцар, йоах дIахо председателал деш волчо, город Москвани Московски областеи къахьегамхоша, сийлахь - боккхача Дай - мехка тIема ветеранаша, Советски Эскара тIемахоша Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш эшадаь 25 шу дизарца дувзаденна тахан кепатеха арадаьккха Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета моаршал.

Советски Эскареи Тlема - Форда Флотеи тIемахошца цхьана хинна Москвани Московски областеи къахьегамхой викалий торжественни собрани хьаеллар хьакхайкаду. Советски Союза Пачхьалкхен гимн локх.

Зале хьачуяхь города - турпала Москвани орден лелаеча Московски областеи байракхаш, 1941 шера столица лораьча тIема доакъойи соединенеши тIема байракхаш.

Пионераша президиуме хьаатIа а баьле зизаш дIалу партеи правительствай кулгалхошка, маршалашка.

Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш дохадаь 25 шу дизарах доклад е дош лу КПСС Московски городской комитета хьалхарча секретара Н. Г. Егорычевна.

Моаршалаш луш къамаьлаш ду городий - турпалий Ленинграда, Киева, Волгограда, Севастопола, Одесса, крепоста - турпала Бреста къахьегамхой викалаша.

Белгалдаьннача денца Москвани Подмосковьяни сийлахьа къахьегамхой, столица лораеш мел лаьттараш дег тIара даькъала бувц Московски тIема округа бIуний командующе хьалхарча заместитела танкови бIуний инарал - лейтенанта Е. Ф. Ивановске. Московски гарнизона тIемахой цIерах цо салтий тIема моаршал лу царга.

БIаьшерешка дицлургдац Москва лораярий турпале гIулакх, йоах инарала. Цар хьокхамга халкъеи эскареи сийлахьча традицешка гIолла боарам боацаш чIоагIа Даьхенеи тIема декхараштеи мутIахьа хургйолча уйланна хьалкхех вай тахан сийлен къона тIахьенаш. Тахан ветеранашца цхьан мугIарашка латт бирсача шовзткъеи цхьоалагIча шера столица лораьрий къонгаш. Дайнознойи, боккхагIболча вежарий а йижарий а сийле лелае могаргболаш ба уж. Цар еза лоархI турпалера традицеш, деза лоархI фронтовикаш кIала этта лийтача байракхашта тешаме хилар. Парте XXIII съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачаш а деш, советски тIемахоша тIабийрзза Iомаю низ бола тIема техника, чIоагIъю дисциплина, лакхъю тIема кийчо, хIанз шоай дерригa низаш тIадерзадаьд цар Советски пачхьалкхени Советски Герзашцарча низийи 50 шу дизара баха боагIача тайпара накъабахара.

Председателал дечо хоам бу. Москве лькхача Минска, Смоленска, Тулай, Калинина, Ростов - на-Дону, Новороссийска, Тихвина, Новосибирска, Свердловска къахьегамхой делегацешкара торжественни собране цIерах моаршалаш кхаьча хиларах. Ишта Iалаьмате дукха моаршалаш кхаьчад союзни республикай, Дай-мехка областийи городийи къахьегамхошкара, Советски Эскареи Тlема - Форда Флотеи тIемахошкара.

ЧIоагIа дегаш айденна а болаш тIаэц собране дакъа лоацараша моаршал луш Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага дохьийта письмо.

«Дукха мах бахар вай коталонга, — йоах письмо тIа, — вай Даьхен паргIатон лоIами бахьан долаш доаттабеча къовсаме миллионаш нах лийгар вай. Цар деналера гIулакх цIаккха а лергдац. Цар шоай вахар дIаденнад лаьттан тIара вахар бахьан долаш. Цудухьа советски наха карагIдувлача башха - дикача гIулакхашна гIоздаьнна да вахар. Тахан, Москвана юххе исторически котало лькхха 25 шу дизар деэдеча дийнахьа, города - турпала Москвани кхоъ ордени лелаеча Московски областеи къахьегамхой цIерах оаха дош лу Коммунистически парте Центральни Комитета, Советски правительствана партеи халкъеи сийлахьа революционни, къахьегама, тIема традицеш ева делаергхиларах а ебергхиларах а, КПСС XXIII съезда решенеш кхоачашъяра, Сийлахь-боккхача Октябри 50 шу дизара даха доагIача тайпара накъалахара тхоай низаш кхоалерг ца хиларах».

Юха а цхьатарра хьалгIотт йоккха зал. Ялх эзар саго бIарга оамалагIа накъайоах тIемеи къахьегамеи сийленца хестаь байракхаш. Советски Союза Гимна низ болча оазашца чакхйоал советски халкъа сийлахь-доккха гIулакх карагIдаьнна 25 шу дизара хетаь из торжественни церемони.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ, Б. ЛУКЬЯНОВ, А. МЕДВЕДЕВ, С. ФРОЛКИН.
(ТАСС. КОРР.).

МОСКВА. 3 декабре Кремлевски пен юхе, Цавовзача салтечун прах, дIайоллаш хилар.

Сурта тIа: Горьке улицагIа Цавовзача салтечун прах ийца йода траурни процесси.

Б. Трепетова сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР ОБОРОНА МИНИСТРА
ПРИКАЗ

1966 ш. 5 декабрь. № 282 гор. Москва.

Новкъостий салтийи матросаши, сержанташ а старшинаш а!

Новкъостий эпсараш, инаралаш, адмиралаш!

Запасеи отставкеи бола Эскареи Флотеи ветеранаш!

Советски халкъо, Эскареи Флотеи тIемахоша дездеш белгалдоаккх Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш дохадаь 25 шу дизар. Цу тIемо хьахьекхар гитлеровски эскар «эшадулургдац» яьха фаьлг дош доацар долга, йоккха влияни йир шоллагIча дунеи тIема дIахорча берригача лелама, хьахьекхар Коммунистически парте кулгалдеча вай халкъеи цун Герзашцарча Низийи чIоагIал кагъюлургйоацаш хилар, цар дог-уйла хувцалургдоацаш хилар.

Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш дохадаь 25 шу дизарца даькъала ювц аз Эскареи Флотеи лични состав, цига дакъа лоацаш мел хиннараш. Сона лов тIемеи политически кийчо еча, дисциплина чIоагIъеча Советски Герзашцарча Низий тIема традицеш ебаеча тIемахоша керда толамаш дахар. Москвана юххе лаьттача Сийлахь-боккхача тIем тIа дакъа лоацаш мел хиннараш чIоагIа могаш-маьрша хилар, цар къахьегама толамаш дахар, вай кагирхошта патриотически кхетам луча цар беркате болх бар лов сона.

ЦIаккха а сийле ма йойла вай Даьхен паргIатон лоIами бахьан долаш лаьттача тIем тIа турпалаш санна лийгарий!

Москвана юххе немецко - фашистски бIунаш дохадаь 25 шу дизар белгалдоаккхаш аз приказ лу:

Кхоана, 6-ча декабре, московски ханах 21 сахьат даьлча, ткъаь иттазза артиллерийски залп тохаш вай Даьхен столице — Москве, городашка-турпалашка, крепосте-турпале Бресте, хIаьта ништта городашка Туле, Калинине, Смоленске салют ялa.

Даькъала хилда турпалера советски халкъи цун майра Герзашцара Низаши!

Сийле хийла Советски Союза Коммунистически парте — вай дегаш урауттадечуни ерригa вай коталонаш вIаштIехьйоахачуни!

СССР оборона министр
Советски Союза Маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Халкъа боахам мехкдаьтта продукташца Iалашбара гIулакха дика толамаш дахарах РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумо совгIата РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота елар Российски Федераце «Главнефтеснаба» предприятейи организацейи хьалха латтача болхлошта.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА

Белова Нина Михайловнайна — Озек-Суатски, районни мехкдаьтта проводной управлене йоккхагIа йолча инженера-диспетчера.

Вахаев Вахий Абаза — Грозненски распределительни мехкдаьтта база заправщика.

Горбунов Владимир Петровича — Грозненски мехкдаьтта база директора.

Дорошенко Алексей Дмитриевича — товарно - транспортни наливной пункта директора.

Калюжный Григорий Евстафьевича — Грозненски управлене начальника заместитела.

Костылев Вячеслав Николаевича — мехкдаьттаи химически промышленноста профсоюза групповой комитета председатела.

Лорсанов Дауда Ширвана — Слепцовски мехкдаьтта база оператора.

Мальсагов Хьажмоахий Тухана — Наьсарен - Вокзалерча мехкдаьтта база директора.

Петраш Михаил Ефимовича — Грозненски перевалочни мехкдаьтта база керттерча инженера.

Светобатченко Алексей Алексеевича — Нальчикски мехкдаьтта база керттерча инженера.

Сидоренко Петр Семеновича — «Павлодольская» яхача мехкдаьтта хьаувзача станце начальника.

А. Н. Косыгин Франце хилар

ТУЛУЗА, 6 декабрь. ТАСС-а специальни корреспонденташа А. КРАСИКОВЕИ С. ШИШКОВЕИ хоам бу:

Ше Тулузе хилар селхан СССР-а Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина чакхдаьккхар «Сюд авиасьон» яхача компане авиационни заводашка хьажа ваха хиларца. Оазал массагIа йолча «Конкорд» яхача реактивни лайнера прототип эгара хьалхa бIаргаяйна пачхьалкхен деятельва из. Прототип вIашагIйоллаш я «Сюд авиасьона» цхьан предприяте, Тулуза предместье.

СССР-а Министрий Совета Председатель ништта хьежар «Каравелла» яха самолеташ хьаяра технологега а. Из тайпа я Франце волча хана советски правительствана керте латтачун лоIаме хургйолаш енна йола президентски самолет а.

А. Н. Косыгин компане предприятешка хьожаш волча хана цунца лийннача «Сюд авиасьон» яхача компане президенти генеральни директори волча инарала Пюже аьлар, «Тхо гIаддаха да доттагIал долча сийлахь-доккхача халкъа Председателга моаршал хатта тхоай йиш хиларах. Тхо чIоагIа хьожэш да, — аьлар дIахо инарала Пюже, — авиацеи космически тохкамаш дареи хьакъехьа СССР-а доахача толамашка».

Массанахьа а цехашкеи конструкторски бюрошкеи Советски правительствана керте латтар дика тIаийцар болхлоша, инженераша, техникаша.

ТIоараш деттарца цхьана хьахозар советски Союзеи франко-советски доттагIалени сий деш яха дешаш.

* * *

ЛИОН, 6 декабрь. ТАСС-а специальни корреспонденташа А. КРАСИКОВЕИ С. ШИШКОВЕИ хоам бу:

СССР-а Министрий Совета Председателцеи цунцарча нахацеи цхьана «Сюд авиасьон» яхача компане предприятешка хилар франце премьер-министр Ж. Помпидуи кхыбола французски официальни нахи. «Моаршал да Председателга Косыгинга»! ништта аьнна я Лионе арадувлача «Дерньер эр лионназ» яхача газета таханара передовой статья. Тха область экономически дегIаахара юкъе дакъа лоаца берригa нах, яхаш яэлу газето, — Iилмахой, техникаш, болхлой, промышленникаш, боахама планироване органий болхлой укх визитана шоай сийдаьрг лерхIаш ба».

«Бакъда, — йоах дIахо газето, — тхона дезар визит аьнначул тIехьагIа тохкамаш дара хьакъехьара, хIаьта ништта моттигерча промышленноста даькъе дагардар вIаши дувцара хьакъехьара а бувзамаш дикка шердалар. Цхьабакъда. Советски правительствана керте латтар Лионе вар духхьал экономика хьакъехьа лоархIаме хинна Iац. Из да лоархIам бола хIама — Малхбоалеи Малхбузеи гаргаяхар, йоккхача Европа мехкаш гаргадахар».

Тайп-тайпара общественни строй йола мехкаш вIаши дувцар довзаш хилара хьаштаошта экономически даькъера вIаши леладу гIулакхаш дегIадоаладара из уйла йолаш дийцар тахан А. Н. Косыгинца вIашагIкхийтта хиннача берриганеша а хIана дац аьнна.

А. Н. Косыгин Франце хилара визита яххлагIа дола таханара дихIама из эшшаш дерриг а дIадахийтар Лиона районера йоккхий промышленни предприятеш йовзарга. Iуйрийна Советски правительствана керте латтари цуннара бараши хилар Фейзенерча «Рон-Альп» яхача мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе. Къаман мехкдаьтта химе керттера объект йолча цу предприяте пайда эц Франце Советски Союзагара ийдеча мехкдаьттах.

Цул тIехьагIа А. Н. Косыгин хилар Сен-Фоне «Родиасета» яхача компане синтетически хьоаса «Бель-этуаль» яхача заводе. СССР-а Министрий Совета Председателга моаршал хьаьттача компане президента М. Момбара раьза волаш дийцар Советски специалисташеи «Родиасета» викалашеи цхьана дакъа а лоацаш Армене столице Еревáне дукха ха йоацаш химически завод хьалъяь яккхар.

ЛИОН, 6 декабрь. (ТАСС). СССР-а Министрий Совета Председатель тахан Лиона районерча «Берлие» яхача мухь кхухьача автомобилий заводашкa хилар.

(ТАСС).

ЮБИЛЕЙНИ ШЕРА СИЙНА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОЛХОЗИЙ, СОВХОЗИЙ, «СЕЛЬХОЗТЕХНИКА» РАЙОННИ ОБЪЕДИНЕНЕЙИ ОТДЕЛЕНЕЙИ БЕРРИГАЧА МЕХАНИЗАТОРАШКА, БОЛХЛОШКА, ИНЖЕНЕРАШКА, ТЕХНИКАШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Гарга доагIаш латт вай Даьхен къахьегамхой Сийлахь-доккха цIей— Советски Iаьдала 50 шу дизар.

Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой, дерригa советски халкъ а санна, чIоаггIа хьинар айденна кийчлуш ба дерригдунен-исторически ди — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизар кердача къахьегама коталонашца белгалдаккха.

КПСС XXIII съезда, КПСС ЦК мартовски майски Пленумий решенеша къахьегама хьинар айдар бахьан долаш укх шера цхьадола дика толамаш даьхад республика колхозхоша, совхозий болхлоша, юртбоахама специалисташа, юртбоахама продукци яккхара даькъе.

ДукхагIа долча боахамаша ялати кхьйола продукташи кийчъяра пачхьалкхен заказ кхоачашдаь ца Iеш, хьинаре дакъа лаьцар лакхдаьча маьхех планал совгIа ялат дохкача. Ялат кийчдара пачхьалкхен план 110 процент кхоачашъяьй, шекара свекла кийчъяра — 130 процент, комсаш кийчъяра — 145 процент. Болх дика баьб вай хьайбаш леладераша а. Укх шера 11 бетта дулх дохкара шера план 95 процент, шуреи фуаши дохкара план — 103 процент, тха дохкара план 107 процент кхоачашъяьй.

Юрта боахаме вай уж толамаш даьхад колхозийи совхозийи экономика чIоагIъяра, хIанзарча толашагIа йолча юртбоахама техникаца уж кийчъяра вай партей советски правительствай доккха новкъостал дар бахьан долаш.

Алхха укх цхьан шера республика юрта боахама еннай 570 трактор, 190 грузовой автомашин, 214 ка бола ялаташ хьокха автокомбайн, дукха кхьйола юртбоахама машинаш.

Партей правительствай еча йоакхойна жоп луш, республика механизатораша шоай низ кхоачар ду шоаех тийша хьаеннача техниках балха овсарле лакха йолаш пайда эцара. Цо йиш хилийтар укх шера кхашкара балхаш дикагIа вIаштIехьдаьхаи дикагIа йолча агротехнически ханаш кеи чакхдаха, къахьегама овсарле лакхъе а юртбоахама продукци яккхарга дIадодар лохде а.

Чакхдоалащ латтача шера баьча балха итогаш еш, оаха тахане а тхоай уйлеи хьинари тIадерзаду хьатIадоагIача шера дика кийчо яра, вай хана эггара чIоагIа белгалдолаш долча денна — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце новкъостал дар шу дизара даха доагIача тайпара накъадахара.

Тха массане а дагалаттар цхьа уйла я — юбилейни шу дикача хьувкъамцеи хьайбай продуктивность лакхъярцеи белгалдоаккхилга. Лаьтта леладара культура лакхъяра, агротехника бокъонца кхоачашъяра, хьалха латтача механизаторий опыт шерра юкъекхувлара ларда тIа 1967 шера вIаштIехьдоаккхаргда вай республике юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара ялат 20 центнерал кIезигагIа доацаш, гидуаргаш 12 центнерал, шекара свекла 200 центнерал, баьцадаараш 150 центнерал, сом 35 центнерал, комсаш 60, тхьамка 10,5 центнерал кIезигагIа доацаш доаккхилга.

Техникана ший ханнахьеи дикеи ремонт елга, цунна лерттIа гIулакх делга, эффект лакха йолаш цунах пайда эцилга, кхашка деш дола балхаш лоаццача ханашка кхоачашдар Iалашделга, эггара хьалхарча аргIанара декхар а лоархIаш, Вашкире механизатораша дIадоладаь гIулакх къоабалдеши шерра хьалдоацаши, оаха — колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» районни объединенейя отделенейи механизатораша, болхлоша, инженераша, техникаша хIанзе а денз де мел дезар дергда хьатIадоагIача шера балхашта тракторш, комбайнаш, юртбоахама машинаш шоай ханнахьеи дикеи кийчъяра.

Техника ший ханнахьеи дикеи бIаьстанна кийчъяр — дукхагIча даькъе кхашкара балхаш толаме чакхдоахилга Iалашдара керттера дар.

Оаха лаьрхIад тракторш, кхашка хIамаш дIаюви а обработка еш а йола машинаш 1967 шера 20 февраль тIакхачалехьа, йол чуэца машинаш — 20 апрель тIакхачалехьа, ялаташ силоса чуэца комбайнаш, жаткаш, ялат цIенду машинаш — 25 май тIакхачалехьа, хьажкIаш чуэцеи свеклаш чуэцеи комбайнаш, коартолаш йоаха машинаш — цхьоалагIча июле кхачалехьа кийчъяьяха. Трактораштеи цар агрегаташтеи еш йола капитальни ремонт «Сельхозтехника» къаьстача ремонтни предприятешка а хIаьта кхы тайпа ремонташ еча колхозийи совхозийи мастерскешка а ергья оаха.

Юртбоахама техникана еш йола ремонт дикагIа хилийтара къаьсттача мастерскешка юкъейоалаергья ремонта поточни поточноузловойи методаш, хIаьта колхозийи совхозийи типови мастерскешка — узлови метод.

Оаха вIаштIехьдоаккхаргда машиний оатхалашта бокъонца дефектовка елга, ерригача мастерскешка ремонтни балхаш дика дой хьожаш лаьрххIа тIахьожам лоаттабелга. ДIаухаш йола оатхалаш кIезигъялийтар а ремонт ярга дIабода мах лохбар а духьа 1967 шера «Сельхозтехника» объединене мастерскешка юхаметтаоттаергья тракторийи юртбоахама машиний 160 эзар сома маьха оатхалаш.

«Сельхозтехника» мастерскешка тоальча ерригача машинашта, уалашта, агрегаташта гарантийни талонаш тергья.

Хьайбай боахам сихагIа дегIабоалабар духьа оаха тхоай хьинар дукхагIа тIадохийтаргда фермашкарча халача балхий процессашта механизаци яра. Советски Iаьдала 50 шу дуза ди тIакхоачаш комплексни механизаци ергья оаха хьайбаш леладеча 30 фермана, хьал а яь механизаци ергья доакъараш кийчдеча 8 цеха. Мастералла, наладчикалла болх бе хьайбаш леладеча фермашка бохийтаргба опыт дукхагIа йолаш бола механизатораш, Iалашдергда фермашка ерригача машинашеи оборудованенеи цахаддаш болх белга.

Де мел дезар дергда оаха баьцадараш, сомий бешанаш леладеча, кхьйолча кIезига механизаци яьча доакъошкеи балхашкеи механизаци шеррагIа юкъейоалаяра.

Гуйран-Iан зама — дешарэ эггара дикагIа йола ха. «Сельхозтехника» отделенешкарча, колхозашкарчеи совхозашкарчеи курсашка шеррача профилах йола 800 механизатор кийчвергва кхашкара балхаш дIадоладалалехьа, дешара юкъеозаргба мехкарий а. 1967 шера 2500 механизатора квалификаци лакхъергья. Оаха тхоашта хьалхашка декхар оттаду, шу чакхдалалехьа 1-а 2-а класс йолча хIара тракториста говзал лакхъяра наькъаца цхьан механизатора классность совъяккхара. Цу даькъе къаьстта уйла тIайохийтаргья оаха боахаме хьауза керда машинаши механизмаши Iомаяра а царех пайда эцара толашагIа йола опыт хьаIомаяра а.

Кхашкара балхаш дIадоладалалехьа машинотракторни парка технически гIулакх дара эша ерригa средстваш кийч а яь, 1967 шера ерригача тракторни бригадашта гIулакх деш тракторни, комбайнови агрегаташта технически гIулакх дара а тIехьатесса машинаш балхашта кийчъяра а болча мастерий-наладчиккий специализированни звеньяш хиларга довргда. Уж звенош Iалашъергья лакха квалификаци йолча слесарашца, хиланза яргйоацача оборудованецеи инструментаццеи.

Кийчдаьча машиний ковнашка, усадьбашка, бригадай станашка машинаш дIаоттаяь дика лоаттаелга дика вIаштIехьдоаккхаргда, цу гIулакха лаьрхIа механизаторий къаьстта звеньяш оттаергья техника лерттIа дIаоттаяь лоаттаяра хьалхара жоп дургдолаш.

Лакхе мел йийнача мероприятеша йиш хулийтаргья техниках пайда дикагIа эца, сменни дийнахьареи выработка лакхъе кхашкара балхаш дикагIа йолча агротехнически ханашка чакхдаха а машинотракторни парк леладарга дIадодар лохде а.

Ремонтахи кхашкарча балхехи мукъа долча хана доккха дакъа лоацаргда бригадни станаш, усадьбаш, «Сельхозтехника» объединене ковнаш цхьалха доахача, механизаторашa хьинаре къахьегараи дика салаIараи мел эша хьалаш хулийтаргда.

Механизаторий мугIараш дукхагIча даькъе кагирхоех латташ да, комсомольски организацеши республика беррига кагирхойи тIахьех оаха механизаторий къахьегами вахари тоадеча, тешамеи инициатива йолаши бола къахьегамхой цар мугIараш юкъе дукхагIа ухийтача хьинаре дакъа лацара.

Тхо кхайк Нохч-ГIалгIай АССР колхозий, совхозий, «Сельхозтехника» районни объединенейи отделенейи берригача механизаторашка, болхлошка, инженерашка, техникашка 1967 шера кхашка дергдолча балхашта техника ший ханнахьеи дикеи кийчъяр духьа, машинотракторни парках балха овсарле лакха йолаш пайда эцар духьа, сийлахьча юбилейна — Советски пачхьалкхен 50 шу дизара баха боагIача тайпара накъабахар духьа шерра социалистически яхь йоаржаяра уж тIа я хьехаш.

ТIайийцад 1966 шера 3 декабре Нохч-ГIалгIай АССР юртбоахама механизаторий республиканск совещане.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КАДРАЩЦА БЕЧА БАЛХА— КЕРТТЕРА ТЕРКАМ

Шелковски районни партийни организаце хадданза эргайоахаш тоаю кадращца беча партийни балха стиль а методаш а.

Фуд парте райкома кадращца беча балха тIа керттердар? Из да эггара хьалха нах практически балха тIа бовзар, вешта аьлча царех доакка гIулакхаш а цар сакхетам а хаьдда бовзар. Цудухьа керттера теркам тIа а бохийт райкомо хьалхле лелаеш йола кадраш бокъонца йовзара. Цу хьакъехьа боккха лоархIам болаш хилар райкома лакхехьа латтача партийний советски органий решенеш кхоачашъяра нийса тIахьожам оттабар, хIаьта иштта райкома секретараши кхыбола болхлойи кадращца бувзам лоаттабеш, царна порученеши заданеши телаш хилар. Цу дерриганеша йиш хулийт болхлошийх доаккхача гIулакхашца вовза, цун мел боккха политически сакхетам ба ха. Кадращца беча балха юкъе керттерчарех цаI да уж теоретически кийчъяр. Дешар хьехара тайп-тайпара формаш лелаю парте райкома лакхерча а юкъерча а дешара заведенешка заочно дешар, Махачкалерча юртбоахама институтерча курсашка хьалхле лелаеча болхлой говзал лакхъяр, 36 сахьата программах йола семинарски занятеш хьалха латтача боахамашка, фермашка, бригадашка цхьан дийнахьара занятеш, хIаьта иштта болхлой кагирхой сайрийнарча школашка юкъара дешар дIахо дахьари политически дешара сете марксистско-ленински теори дIахо Iомаяри.

Иштта кадращца болх бар бахьан долаш парте райкома йиш хилар района колхозаш, совхозаш, промышленни предприятеш балха говзал лакхагIа йолча кадращца Iалашъе.

Колхозашка, совхозашка, цар отделенешка, бригадашка, промышленни предприятешка, цар цехашка болх беш ба хIанз дуккхача шерашка Iайна балха а вахара а йоккха опыт йолча нахаца цхьана лакхереи юкъера специальнии образовани йола специалисташ. Района боахамашка кулгалдеча кхо баь сагах 29 саг мара вац юкъера образовани йоацаш. Колхозий председателаши совхозий директораши болча 10 сагах 5 лакхера образовани йолаш, шиъ йистейланза лакхера образовани йолаш ва. Комплексни бригадий бригадираши фермай заведующеши болча 66 сагах 50 лакхереи юкъереи образовани йолаш ва.

КПСС ЦК мартовски (1966 ш.) Пленумо кадрашкара дIадийхар марксизма - ленинизма теории социалистически экономика закономерносташи дIахо йодача хана а кIоаргга Iомадар.

Кадрашта экономически знанеш Iомаяра парте райкома юкъеувз юртбоахама техникумеи Горски юртбоахама институтеи преподавателаш, боахамий йоккха опыт а лакхера образовани а йола специалисташ.

Къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара практически навыкаш хилийта лерхIаш парте райкома хьалха латтараштa карагIдаьннарий ларда тIа колхозашка, совхозашка, фермашка семинараш ю, доалахарча республикай фраяйи дикагIболча боахамашка хьажа кхувл дешаш бараш. Районе вIашагIъехка я «Шелковский» совхоза воккхагIвола жа Iу Социалистически Къахьегама Турпал Наурды Экватович Эсмухамбетов керте латтача жа леладеча ферме, «Красный пахарь» яхача колхоза шурий-товарни ферме болх беш йола дикагIйолча опыта школаш.

Укх шера «Коминтерн» яхача колхозе хилар боахамашта хьалхле лелаерашца яь боахама чура расчет юкъеяхийтарах йола семинар.

Иштта балхах беркат даьлар, Эсмухамбетова никъ хьалаьцараш гучабаьлар. Уж ба «Красный пахарь» яхача колхоза жа Iуй Баймурзаев Бальбек, Батаев Осман, «Путь к коммунизму» яхача колхоза жа Iуй Малюков, Канаков. Бахкаш бола хIара бIаь жий лерхIаш 130—140 Iаьхар хьалкхебаьб цар. ХIаьта «Путь к коммунизму» яхача колхоза зоотехник Преснякова керте латтача жа леладеча ферме бахкаш бола хIара бIаь жий лерхIаш 133 Iаьхар хьалкхебаьб, цхьан устагIанна тIера лерхIаш 5,9 килограмм тха даьккхад.

«Красный пахарь» яхача колхоза колхозхой шура дукха яккхара опыт дIанийцай района боахамий дуккхача болхлоша, цхьан Iаттагара лерхIаш йоаккха шура 159 килограмм дукхагIа хиннай. Укх шера 9 бетта хIара фуражни Iаттагара яьккха шура 1925 килограмм хилар. ХIаьта «Путь к коммунизму» яхача колхозе хIара Iаттагара укх шера яьккха шура соахкарчул 420 килограмм дукхагIа а еррига лаьрхIача 2074 килограмм а я.

Экономически а политически а дешаро лакхбир кадрай теоретически политически кхетам. Хьалха теркам тIабохийташ хиннача дуккхача экономически показателий лоархIам а беш, хIанз кхетам болашагIа къесталду боахамий-экономика лакхъяра дешаш. Боахамий кулгалхошеи специалистащеи дикагIа пайда ийбу производства керттерча средстваех. Цудухьа дика чакхдаьккхар дIадаха юртбоахама шу, дукхагIа пайда баьлар производствага дIадахийтача сомах. Дика лел гIулакхаш укх шера а. План 4870 эзар сом долча 6497 эзар сом хилар боахамашка кхаьча доходаш. Боахамаша даьхача толамаша йиш хилийтар пачхьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара план кхоачашъе.

Ялат дохкара шера план 162 процент кхоачашъяьй, хIаьта дулх, шура, фуаш дохкара план — 110 процент. Шера йоагIача планал тIех 800 тонн гаргга шура йохкаргья пачхьалкхенга. Тха дохкара шера план 108 процент кхоачашъяьй. Юртбоахама продукташ йохкача толамаш дахарахи уж пачхьалкхенга дика йохкарахи района КПСС Нохч-ГIалгIай обкомеи республика министрий советеи карара кара тела ЦIе байракх еннай. Района промышленни предприятеша шера йоагIа заданеш 10 процент тIехкхоачашъяьй.

Иштта практически балха тIехь парте районни комитето чIоагIало лувц юкхьанцарча партийни организацешца, цар хьинар лакхде гIерт, декхараш партийни позицеш тIара кхоачашделга хьех царна. Партийни организацей секретарашца хьалхе а оттаяьча тематиках хан-ханнахьа семинараш ю, хьалха латтача боахамашка ух, цига парторганизацей секретараша шоай балха опыт вIаши йовзийтаргйолаш гIулакх ду, организационно-партийнии партийно-политически балха керда формаш йова. Массаза а семинарашка бех цеховой партийни организацей секретараши партгруппоргаши.

1965—1966 шерашка семинарашка дийцар «Юкъара партийни собранеш кийчъярахи уж дIаяхьарахи», «Партийни группашта кулгалдарах», «Юкхьанцарча партийни организацей балха план оттаярах», «Къонача коммунисташца беча балхах», «Коммунистически къахьегама тIехьарча болача партийни кулгалдарах», «КПСС XXIII-ча съезда решенеш къахьегамхошта дIайовзийтара дола партийни организацей декхарех» яха кхы дукха а дешаш.

Цу гIулакхаша шоай дика результаташ тел. Районе кIезига моттигаш я партийни собранеш яреи ханнахьа партийни взносаш дIателареи хьакъехьара парте Уставо дIадехараш телхадеш. Партийни собранешка дувц партийни характер йола дешаш, хIаьта хIара партийни собране хIана бац аьнна парте райкома викалаш хул. Боахама декхараш къоастадеча цхьан доадам боацача гIулакхашта тIехьше доал де гIерташ хилар ший балха практикана юкъера дIадаьккхад парте райкома, колхозийи совхозийи юкхьанцарча партийни организацеш ка гIолла боахам хьалбара дешаш хIана аьлча къовсама хьалхарча мугIарашка а латташ, юкъарчал доацаш парте политикеи директивеи чакхйоахараш уж йоландаь.

Парте райкомо, юрта боахама производственни управлене, юкхьанцарча партийни организацеша хаддаза бу кадраш кийчъяра болх. Юкхьанцарча партийни организацей секретара болх бовзийташ хадданза къахьег цун заместителашца, цеховой секретарашца. Парте райкома болхлой хьож цар беча балхага, порученеш тел царна, цар уж мишта кхоачашъю хьеж, организационно-партийнии партийно-политически балха практика йовзайт царна. Боахамий кулгалхойла, керттерча специалистелла, отделеней управляющелла бахийта лерхIача нахаца ше къаьстта бола болх бу, цар гIулакхаши политически кхетами мишта хьож.

Райкомои юкхьанцарча партийни организацешеи хаддаза болх бу лохерча звенои хьалхле лелаеча болхлошта кхетам луш. ХIара колхозе, совхозе, бригаде, ферме еккхай лектореш, экономически школаш, агротехнически зоотехнически кружокаш. Цига Iомалу хьалхле лелаю кадраш меттел, мугIарегIа бола колхозхойи совхозий болхлойи а тIехьа. Боккха теркам тIабохийт юртбоахама дикагIйола опыт дIайовзийтара. Цу балха тIехь пайда ац хьалха латтача опыта школех, семинарех, лекцеех, беседеех, моттигерча кепайоазонах, радиох.

Партийни организацей болх тоабара йола дукха а тайп-тайпара а формаши методаши я партега. Кадращца беча балха йIаьхийча опытах пайда а эцаш, Шелковски партийни организаце къахьегамхой низ тIабохийт кердача пятилетка хьалхарча шера заданеш ханал хьалха кхоачашъяра дезача деношта — Советий Iаьдал даьнна 50 шуи баьчча В. И. Ленин ваь 100 шуи далара даха мадоаггIара накъадахара.

Г. САЛЬНО,
КПСС райкома инструктор.

АВАНГАРДЕ—КОММУНИСТАШ

Кердача пятилетка хьалхара шу чакхдоелаш латт. КПСС XXIII съездо дог гIоздаьккхача нефтемаслозавода коллективо хьинаре къахьийгад укх шера — беттагара бетта кхоачашъяьй производственни заданеш. Эггара доккхий толамаш даьхад коммунист Горьковой керте латтача № 4 йолча установка коллективо, коммунист Бегляров керте латтача № 3946 йолча установка коллективо. Цу коллективаша заводе эггара хьалха, цхьоалагIа декабрь тIакхоачаш, кхоачашъяьй шоай шера планаш. Из котало йоаккхача доккха дакъа лаьцар коммунисташа. Уж ба нн. Низовский, Рейкин, Наумов, Петров, Величко, Богданов, Дорошенко, Абозин кхы дукхахбараш а. Даим шоашкара хьокхам гойташ, шоай къахьегача коллективай членаш шоашта тIехьбоахаш хьабоагIа уж.

П. ЕФИМЦЕВ,
Грозненски нефтемаслозавода паркома секретарь.

ДОНЕЦКИ ОБЛАСТЬ. Заданел совнагIа 73 эзар тонн кIор баьккхаб «Добропольуголь» яхача треста Донбассе хьалха латтача РККА цIерахча № 17—18 йолча шахта горнякаша. Октябра 50 шу дизара сийна лаьцача яхьа юкъе а баха, горнякаша доккхагIа дола декхараш тIайийцад. Предприятей ерригa участкаш кIор боахача комбайнащеи комплексащеи кийчъяь я.

Сурта тIа: № 9 йолча хьалха латтача участка шахтераш (лохера лакхехьа) комбайна машинист Лисянский Иван, механизаторий бригадир Рябиков Владимир, болхлой Рубан Петр, Мамонов Владимир.

ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТ

ЦIаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьегаш я пятилетка хьалхарча шера Нохч-ГIалгIай химически завода коллектив. Шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаьча завода цехий, участкай коллективаша вIаштIехьдалийтар боккха къахьегама толам баккха. Шера плани тIайийца социалистически декхараши 20-ча ноябре кхоачашдаьд. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца олиф, басараш, кхьйола продукци эзараш сомий маьха я. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах укх шера пачхьалкхенна баь пайда 45 эзар сом да. Уж къахьегама толамаш хетадаьд коллективо СССР-а конституце денна.

Социалистически яхье цахаддаш хьалха латташ хьайоагIа химически цеха коллектив. Цо кхы а хьалха кхоачашъяьй шера план. Цига белгалбаьнна дика къахьегаш ба операторaш Переведенцев Николай, Мартыненко Проскофья, кхыбараш. Химически цеха коллективал дукха тIехьайисац цунца яхь лелаю Чебаткова Людмилас кулгалдеча участка коллектив. ТIадоагIача шера чотах эзараш сомий маьха продукци арахийцай цо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

«Чечингстройтранс» автотранспортни объединене коллективо къаьстта дика къахьийгад пятилетка хьалхарча шера. Мухь дIа-юха кхахьара шера план 3-ча декабре кхоачаш а яь хIанз тIадоагIача шера чотах къахьегаш я коллектив. Къахьегама овсарлен план 111,3 процент кхоачашъяьй объединене коллективо. Къаьстта дика къахьегаш я коммунист М. И. Блохин керте латта № 1 йолча гаража коллектив. Цул дукха тIехьайисац нов. Зубарева кулгалдеча гаража коллектив а.

Шера план ханал хьалха кхоачашъеча дика дакъа лаьцад шоферашa нн. Белянкина, Харченкос, Горлова, Магомерзоева, Васильева, кхы дуккхабараша.

Ер бутт чакхбалалехьа тIадоагIача шера чотах дIа-юха бахьа лерхI коллективо 600 эзар тонн мухь.

М. ЗАХАРОВ.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМ ДЕГIАБОАГIАРГБА

Тха совхоза керттера лостам — хьайбай продукташ йоахилга да. Хьагучох цхьадолча декхарех во лоархIабац хьайбаш леладераш.

Кердача пятилетка хьалхарча шера пачхьалкхенга шура йохкара план 15-гIа сентябрь, хIаьта дулх дохкара — 10-гIа сентябрь, фуаш 1-гIа ноябрь тIакхоачаш кхоачашъяьй.

«Цхьадолча декхарех» аьнна аз белгалдаккхар фуд аьлча, хIанз а лакха ба ерригача совхозе продукци яккхарга дIабода мах.

Иштта хьайбай продукташ яхарга дIабода мах лакха хилара бахьанаш дукха да. Цкъа-дале, Iа чакхдоалаш масса хана кхоачамхилал доакъар доацаш дус, кхо мах сов телаш кхыча боахамашкара ийде дезаш хул доакъар. Сенна лечкъадергда из, хьаэцар а дикагIа дар хилац. ШоллагIа-дале хьайбаш леладеча фермашкарча халача балхашта кIезига механизаци яьй, хIанз а дукха да кулгашца ду балхаш.

Тха керттера декхараш да уж кхоачамбоацараш дIадаха наькъаш лаха. Цу даькъе цхьадараш даь а деш а да. Хьайбай продукташ дукхагIа яхараи царга дIабода мах лохбараи эшача лоархIамерча хьалех цаI да дIахо йодача хана кхы а дукхагIа лоаман даьгIенаш караерзаяр. Детта доахан боахамаша лоаман даьгIенашка доажаде дIалехкара гIулакх эггара хьалха дIадоладир тха совхозе. Шадахача шера юххьанца лоаман йIаьхийча даьгIенашка дажа дIалаьхкар оаха деттача доахана никъ Iул. Укх шера цу даьгIенашка 1200 бежан долаш кхоъ Iул хилар.

Цу кхаь Iулацарча доахангара 458 тонн шура яьккхар, цул кIезигагIа лоархIам болаш дац из дарегIа хилар а. ХIара центнер шурий мах планах хила безачул цхьайтта сом лохагIа бар.

Иштта лоамашка дажа дIаласькка хилар 750 къона хьайбаш дола ши Iул сиргIалгаши ши Iул шинараши. Тха боахамерча хьокхамашка диллача дукха дулх тIакхийтар укхаза. Дерригача Iулашка юкъера лаьрхIача дийнахьи буси хIара бежана 600 грамм дулх тIакхетар, планах тIакхета дезар 400 грамм йолча. Кхы а лакхагIа дар хьокхамаш ши бIаь ах бIаь бежан долаш Iул леладаьча Ш. Табулаева. Цун Iулацарча хIара бежана дийнахьи буси 712 грамм дулх тIакхетар йIаьхийча альпийски даьгIенашка.

Лоаман даьгIенашка хьайбаш доажадаьча хана чухь дерригa тIакхийтта дулх 840 центнер хилар, хIаьта хIара центнер яккхарга дIадодар 11 соми 60 кепиги мара хиланзар.

Духхьал из цхьа хIама дика хинна Iац альпийски даьгIений. Цигача ши эзар бежан дажа дахийтарах мукъадаьннача лаьттара 532 тонн дика доакъар Iалашде йиш хилар совхоза. ХIанзалца доакъар ца тоъаш хиннача тхона из чIоагIа новкъостал да.

Цудухьа дIахо йодача хана кхы а дукхагIа лоаман даьгIенех пайда эца хьожаргда тхо. Юбилейни шера хьайбай продукци кхы а дукхагIа яккхара 2300 бежан альпийски даьгIенашка дажа дIалалла лерхI оаха.

Цхьабакъда, лоаман даьгIенаш сихагIа караерзаяра дукха новкъарленаш нийслу. Царех керттера дар да дика наькъаш ца хилар. ЧIоагIа эшаш ба Хоч-коч бер чура Келабаса бер чу кхаччалца Муш дукъ тIа гIолла бода 12—15 километр хиллал бола никъ. Из никъ биллача совхоза торо хургъяр кхы а 600—700 бежан доажаде даьгIенаш караерзае. Иштта тхона чIоагIа лоархIамера из никъ бара юртбоахама министерства новкъостал дар дог доах оаха.

Хьайбай продукци яккхарга дIабода мах лохбара кхы цхьаькха никъ ба — фермашта механизаци яр. Цу хьакъера гIулакх дикагIа латт йиъ лагIча отделене. Помещенеш тIехдика я. 1200 бежан чудолча помещене Iалаьмате паргIата я. Доакъар дIадиллареи кхо аракхахьареи балхашта хIанзле механизаци яьй, кастта механизмашца дерригa доахан деттаргда.

Денгара денга тоалуш, хоалуш йоагIа хьайбай помещенеш. Цхьа кIира далале кердача помещенешка чугIоргда шоллагIча отделене хьайбаш. БархI бIаь бежана лаьрхIа еча помещене тIеххьара балхаш деш да. Керттера халагIа долча балхашта механизаци ергья укхаза.

Укхаза санна дика дац кхоалагIча отделенера хьайбаш леладерий гIулакхаш. Эггара аттагIа дола хиланза даргдоаца хьалаш дац укхаза хьайбашта. Тхоай перспективни плана тIа 1968 шера кхоалагIча отделене керда типови помещенеш елга белгалдаьд оаха.

Хьайбай боахам дегIабоалабара лоархIаме ба племенной болх. ХIанз долча симментальски породах долча хьайбащца цхьана ийна кхыча фух дола доахан а да тха. Цудухьа деттача доахана Iулащцара къьна дараш кердадаращца хувцара дукха къахьег. Ш. Табулаева Iулаца хинна симментальски фух дола дахкадезденна шинараш отделенешка дIадийкъад. Шаьрача арара цIеча фух дола шинараш доладе дага да тхо. Гучох, тха района хьалашка симментальскичарел дикагIа дебаргда уж.

ЦхьоалагIча ноябре чусоцадаьд оаха хьайбаш. Нагахьа санна помещенеш дика кийчъяьцие юха а доакъар кхоачамхилал Iалашдаьдац, оаха. Хьайбаш Iангарадахара пхи эзар тонн йоачa 3338 тонн мара гIожа доакъар Iалашдаьдац. Иштта кIезига кийчъяьй силос а. Цу духьа дукха жом ийбе беза тха. Цу гIулакхо лакхбергба шурей дулхи даккхарга дIабода мах.

Хьалха цкъа дIайийча дуккхача шерашка хьахула баьцаш дIаецар оаха. Укх шера из кхоачамбоацар дIадаьккхад, люцернеи клевери дIайийнай. ХьатIадоагIача шера ши эзар тонн дика йол Iалашъергья оаха цох.

Уж ерригa мероприятеш толамца чакхйоахе юбилейни 1967 шера хьайбай керттера продукташ яхарга дIабода мах плановийчунга кхоачабе а дIахо йодача хана боахама экономика лакхъяра эша ларда йолла а йиш хургья тхога. Цу гIулакха дерригa низаши уйлеи тIа а ерзаяь хьинаре къахьегаш ба совхоза хьайбаш леладераши механизатораши.

А-Б. ЯРАГИЕВ,
Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза керттера зоотехник.

Талнахе бода никъ. Укхаза заполярья бирсача хьалашка караерзаеш латт полиметаллаш доахка моттиг. ХIанззехьа а пятилеткана болх беш я «Маяк» яха рудник. ГIишлошъераш «Комсомольский» яха рудник хьаеш боахк.

Ю. Бармина сурт.
ТАСС-а фотохроника.

Литературни оагlув

Къоначар оазаш

Къона гlалгlай советски литература хьахилар а дегlадар а, дукха ха йоацаш йоазув де доладенача СССР-а кхыча халкъий литератураш а санна, Сийлахь-йоккха социалистически революци бахьан долаш хиннача политически а социальни а хувцамашца дувзаденна да. Дукха ха йоацаш йоазув хьахиннача халкъа литература ше хиларах тарра, гlалгlай советски литература чехка дегlадоагlа, къаьнадар, мегаргдоацар дlадахараи, кердадараш чlоагlдараи лоаттабеча къовсама герз а хинна дlаэттад. Цудухьа из хlанзле а шийбеллгалара культурни традицеш йолаш а дукккхача къамий советски литература ганза юкъе дакъа лоацаш а да.

Щlаккха ца хиннача тайпара айлуш доагlа хlанз гlалгlай художественни литература, доккхий да шерра йоаржаяь коммунизм хьалъеча халкъий кийча болх вай заман хьалхалатта нах ба.

Чахкиев Саlида поэтически творчество ювцаргья вай.

Из ва гlалгlай литературана юкъе дукха хlамаш карагlдала дезарех, лаьрхlа мел эша торонаш йоалаш барех цаl.

С. Чахкиева творчествана юкъера дешачоа зедала тарлу из села йоккха опыт йоацаш хилар, цхьабакъда, цунна иштта бlаргагургда йоккха талант йолаш, бокъонца йолча искусства маьхера зlыргаш доахкаш, чlоагlа дегlаахара перспектива йолаш из хилара. 9 шу гаргга ха я С. Чахкиева литературе болх бу. Цхьабакъда, хlанзле цун церона кlалгlолла чакхъяьннай темага диллача лоархlамеи формага диллача дикей йола дукха произведенеш. Юххьанцара произведенеш язъешшехьа а шийна терко тlаэзар Чахкиев Саlида. Юххьанцара произведенеш араяларца езаенна, тlайцар дешачо къоначa поэта творчество. Чахкиев Саlи-

Даьхенцарча безама, доттагlала, машара тема хьагойташ хинна масса а деррига халкъий искусство. Боккхача диэзаца ек из тема къоначар творчестве а. Дукха я цар Даьхенцара, цуи халкъашцара, цар сийрдача кхоаненнара боарам боацаш боккха безам йувцаш йола произведенеш.

Шоашкара, цlенача дегаца хьахьокха гlерт къона поэташ коммунистически заман дикагlа йола уйлаш, социалистически Даьхенцарча, цун тlеххьаькъалерча баьччацарча — В. И. Ленинцарча, къахьегамцарча, паргlатонцарча, машарцарча безама уйлаш.

Укх тlеххьарча шерий литературана юкъе тlа-тlа дукхагlа гучаювл Албаков Жабраила цlи. Хlанзе а

КЕРДА ТАЛАНТАШ

на цунна хьалхашка этта керда саг хьалкхевара хьакъехьара декхараш а.

Тlа-тlа дукхагlа гучаювла яьннай таланташи къона хьинари цlоашца долаш йола керда цlераш. Хlаьта цуи маlан да гlалгlай литература дlадахо дегlаухаргхилар, коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккхача исторически заманга хьсжжа йола художественни произведенеш цо кхолларгхилар.

Хlанз хьалкхувш а гlалгlай литературана юкъедоагlаш а латт творчески башхалонаш шоай къаьстта йолаш болча писателийи поэтийи ноахал. Стилистически башхалонашка, жанрашка, формашка, кхыдарашка диллача дукккхача тайпара я цар творчество. Гlалгlай литературана юкъебоагlаш латт керда, цхьабакъда, талант йолаши шоай тайпарец, чlоагllеи, тlагlерттаи болх а беш, сихха дегlаухаш бола поэташи писаташи.

Литературни кагирхошта юкъе ба укх тlеххьарча хана дукха дикеи сакъердамеи произведенеш язъяь, беркат дала мегаш, догдохийла йолаш бола прозаикаши поэташи — Чахкиев Саlид, Плиев Махьмад-Саlид, Чахкиев Юсап, Албаков Жабраил, кхыбараш. Из список дlахо йlаьхъе йиш йолаш яр. Тlаккха цунна юкъебоагlаргбар Плиев Амир, Костоев Башир, Арчаков Тухан, Балаев Хьасан, Ганижев lаьла, Угурчиев Азмат-Гири, кхыбараш. Эсало цхьа-ши стихотворени мара ца язъеш юкъебаьхкар уж литературана, хlаьта хlанз цар произведенеш кепаетт журналашкеи альманахашкеи, цкъабараш арадаьнна шоай сборникаш а долаш ба. Цу вай лакхеяьхача цlерашца чакхдоалаш дац къонача писателий цизий мутlараш, Укх тlеххьарча шерашка тlа-тlа дукхагlа хьалкхувш латт уж. Хlанз дукккхачар дакъа а лоацаш баржаш боагlа республике литературни болам.

Къонача поэтийи писателийи керттерча даькъо гlеттаер вай ханарча сагах йола тема я, уж гlерт коммунизмага бода никъ буллаш боахкача наьха къевсама чоалханера никъ хьахьокха.

Къона поэт а прозаик а волча да эттара хьалха деша вагlача хана наьъ произведенеш («Ког бай бlаьсти», «Кхокхен бlехали», «Пхьагали пхьиди»), уж башха аьттув боацаш хиннаяле а, тешал дора, поэт уйлапхо-романтик волаш а ца воагlаш, керда тlехьа къовсам лоаттабер волаш литературана юкъевена хилара. Цун творчества из йийшараьшта лена чудоссалу, дlахьаьхкашка аха кьалхаваттача а тlехьа къовсам латтабе безалга хьйт.

Ерригача литературни жанрашка цlенхашта мотт лебе lоаьлу поэт цун дукхагlа йолча произведенеш художественни образашка вахарера бакъдараш гойт, хlаьта художественни искусства бокъонца йола критери из а я.

Нохч-Гlалгlай книжни издательства кепа а тохийта арадаьннад «Юххьанцара хаболаш» (1960 шу), «Са турпалаш» (1964 шу); «Гlарагlураш» (1962 шу), «Бlаргий хих биэза кад» (1963 шу) яха а кхыдола сборникаш. 1963 шера Москве Детгизе кепа а теха дукха тираж а йолаш эрсий меттала арадаьннад С. Чахкиева берашта яздаь «Идиги Малиги зlамига йиlиги» яха дувцараш, Х. Нурадилова цlерахча Нохч-Гlалгlай къаман театре хlанз а тlехьа дукха а езаш уттаеш я «Къонгаш бовча хана» яха Г. Русаковаца поэта язъяь пьеса. Цул совгlа, С. Чахкиева из а даь, «Лоаман lуйре» яхача альманаха тlа кепатеха арадаьннад «Дошо бlоагlий» яха роман, язъдаь доалаш латт «Иштта мара»! яха шоллагlа роман. Чахкиева Саlида произведенеш массаза а кепаетт республикански газеташ тlа, эрсий, гlалгlай меттала арадувлача журналаш тlеи альманахаш тlеи. Цун произведенеш, дукхалга диллача лоадама еце а, формага диллача дукккхача тайпара я, хlаьта уйла йlаьхийи образаш къаьгган хиларца белгалйоалаш а я. Хlама поэтически дика чулоац цо.

Вахарах чlоагlа сакхувш ва Чахкиев Саlид, обществана пайдана мел долча хlаманна тlаера цун уйла, хlаьта из шийоагlорахьара цо хьалдоацаш а да. Цунах латт цун тематика лоархlаме хилар а. Цун поэзецара лирически турпалаш сатем боацаши кердадараш лохаши бола, коммунизм хьалъечун сий дола цlи бахьан долаш тlагlертта къовсам лоаттабе белгалдаккха безам ба са, из, сона хетаргахьа, йоккха говзал йолаш поэт хилар. Хьайла молагlча дешаш ца кхайк поэт хьамсарча мехкага.

Гlалгlайче, хьо еза сона,
Воlа цана езаш мо.
Гаьна, гарга, дикан, вона
Хьоца дакъа ду дего.
Еза сона гlалгlай лоаме,
Гlалгlай вlовний сийрда мохк,
Хьаьна наькхах Тирк дакхаш йоа
Беш-лоам тlера хlара морх.

Цунна дукха а беза, бовза а бовз ший мохк, цунна корадоагlа машарра а хоза а из хьахьокха дешаш. Поэта деза дайн наькъа тlа ваьнна хулга, лаим дlахьалхашкахьа ухилга, къахьегилга, наха пайдана хулга, цар духьа вахилга.

Дегаш тохаденна ек къоначa поэтий оазаш машар бахьан долаш лоаттабеча къовсама а. Тешаме из хеташ уйлаш ю цар машара кхелий. Кlайча Щlагlарча туьлорах болча атомцикаlа кхераи тlатувсача адамий культура кхелий. «Повтта адамаш» яхача шийцхьап стихотворене тlа М. С. Плиева язду:

Фашизмо даьр гойта йиш хилча
Буц миссел адай гlоттаргlар,
Кагий бийргаш къамаргех хьерчаш
Ноаношта дегlал теlаргдар.
Когашкулгаш шоай дай тlабехаш
Кхувсалуш лаьтта ухкаргдар,
Бlаргий синош шоай бlаргаш
лехаш
Дуне готденна хьувзаргдар.

Бакъдар аьлча, дlаболалуш болча поэтийи писателийи ерригa произведенеш йийца варгlац. Вайна лоархlаме дар хьинар долаш, вай хапарча саген вай замани тема ювцаш болча литературана юкъедоагlаш хилар. Хlаьта цар дукхачa произведенешта цкъаза говзал тоъаш ца хилар, хlамаш кlоаргеи шерреи чулаца цар вlаштlехьдоалаш ца хилар — из хlарaнена дика ховш да. Цу хьалкъехьа а сона ловра, царех хlаране шийтворчество таханарча денца айххийтагlа а ювзар, доши образи шаьръеш дукхагlа болх бар, наьна мотт бокъонца lомабар, шийлитературни образовании саккетами лакхбар, оалаш мадарра, юхь тlа хьацар а доаккхаш къахьегар.

Абу МАЛЬСАГОВ,
метта, истере литература Нохч-Гlалгlай lилма-тохама Института lилман болхло.

Москвана юххе, Киевски шоссе 75 километрга кхаьчача, тlема сийлен памятник хьадийлад Москвана юххе Наро-Фоминскни доатама сийлахь-йоккха кхадо лькха 25 шу дизар дездеш.

Тlема сийлен памятник — ларда тlа оттаяь 152 миллиметрови гаубица. Москва бахьан долаш тlемаш лаьттача деношка lоажал кхухьар цо столице кхача гlийртача гитлеровций мугlараштa.

Сурта тlа: тlема сийлен памятник — 152 миллиметрови гаубица.

В. Кошевой сурт.

ТАСС фотохроника.

Салман АЗИЕВ.

КЪОНА ЙОАЗОНХОЙ

Къонача
Вай лаьчай тиъамаш
Хlара денна
Дегlадоагlаш,
Даьхен, халкъа
Дог гlоздоахеш,
Низ совбоалаш,
Чlоагlлуш латт.
Вай культура бешар зиза
Доладеннад лепа хоза,
Хьоанап эца,
Цунах диза.
Вай беш хозлуш,
Тоалуш латт.
lуйран фоица,
Маьлха лирца,
Тайп-тайпарча эшаращца,
Аре екош
Шоай къоналца,
Лаьчай оазаш сона хоз.
Ладийгlад аз
Царга хела, —
Цар ха дуниха йlаьха
хийла, —
Массаза а
Цар са уйла
Шоашта безамца тlаоз.
Къона тlехье,
Хьалхатеттал
Хьай мул
Наьна, эрсий меттал,
Гlаддигад lа,
Халкъаш меттел,
Наьна лоамаш гlаддигад.
Хьаькъал, говзал
Лакхлуш доагlа,
Вай культура
Тоалуш йоагlа,
Из да халкъа
Ираза дlоагlа,
Даьхе денна тоалуш латт.

Саlид ЧАХКИЕВ.

ХОЗАЧА ЙОIАГА

Йолле,
Гlо вай са Кавказе
Хоза йоl — са дега безам.
Нана-и аз ергъяр хьа раьза,
Да вай шинне тове веза.
Аз,
Хьо соца яха юсе,
Лургба хьона Беш-лоам-Норта,
Цlа дегlаргда лоамен босе,
Хьаст боаккхаргба хьа коакарте.
Хьа норага сийрда седкъий
Охкаргда аз, нура ваьнна,
Цlен гонахьа,
сома,
йитиъа,
Йоlаргья аз хоза гаьнаш.
Мерза гlанаш дувца аьнна,
Бутт соцаргба аз хьа кое тlа.
Лоаман наькъа яьнха,
гаьнна
Югаргья хьо бетто.
Лоа да
Цига саг а кьайлавоанихаш.
Гlайгlа еча санна йоккха,
Шийла мух ба миска увгlаш.
Юхасеца lа ладувгlе,
Унахочо тlеххьар,
хала
Садоахаш мо хеталургда.
Чхарех хьона
саг дlаволла
Баькха мурдаш таралургба.
Лоамий дувхар хургда биркъа.
Чlоагlа хьоже хьайна гонахь,
Чхарех вийхка латташ Куркъа—
Майра гlапгlа гургва хьона.
Цун зlанараш теда аьнна,
Хьодаргья хьо,
дув а, биаь.
Бакъда, цlаьхха сомаьнна,
Хьай гlа сона дувцаргда lа.
Тlаккха вай шиъ хьунегl гlолла
Гlоргда, наькъа танилг лувцаш.
Цlимхаш бара тlера дола
Эса кургда шув кlал сувсаш.
Акха ихенха, бlенар гlетта,
Мух мо боергба бlарий беша,
Гургъя вайна Пушкин лаьтта
Моттиг.
Цигар lочухьежаш
Латтаргда вай.
Дарха аьрзий
Кlал кхестаргья, вай ца дезаш...
Йолле,
Гlо вай са Кавказе
Хоза йоl — са дега безам.

Жабраил АЛБАКОВ.

СА ДАЬЙ-МЕХКА

Са Даьй мехка латт турпалашлоамаш,
Уд са мехка лоамаш массе хиш,
Маьлха lурра ше хьаарабоалаш
Сийрдадоах са доша ялаташ,
Са Даьй лаьтта кlоаргга оалаш
хийца
Латт моркхашка кхача мо хьунаш,
Са Даьй мехка лел даьгlенаш
лийца
Лархlа тlаьрахь даацаш
жа lулаш.
Са Даьй лаьтта денна буруъ
деттаьш,
Ганзаш лехаш наха цхьарадоах,
Лаьттан корар масса кlеж
а еттеш,
Мехкаьтто маьхе дег гlездоах.
Са Даьй мехка бlерг ма кхоачча
гаьна
Арош лийца дада хьийнъа кхаш.
Бешамашка, мехкарий мо
гаьнаш
Латт экна сомий еза гlалкхаш.
Йштта рузнъа, иштта беркат
долча
Са Лаьттан юкь кlайинь бах
Даьхен норта тlера духхьай,
цхьа чо
Ца боший боаргбона вайнах.

Хьасан БАЛАЕВ.

МОАРШАЛ

Кавказа лоамаш санна
Лакха долаш,
Лоамашкара шовда санна
Цlена долаш,
Сахул седкъа санна
Сийрда долаш,
Нхийтта боагlа малх санна
Лепаш долаш,
Йилий бlерг санна
Кlоарга долаш,
Иийкха дода йийг санна
Мовса долаш,
Наьна мекха санна
Хьамийле долаш,
Мерза безам санна
Дика долаш,
Мух хьекхача даьра коч санна
Хьа дегlах хьерчаргдолаш
Дийн хьаца хургдолаш
Дег тlера дlайха моаршал да
Хьега, со кховаь ва Даьха!

ПАРТИ

Ираз долаш
Къона тlехье кхеяьр,
Адамий дегаш гlоздоахаш
Ираза вахар кхеллар,
Дунен хозне гойташ
Наьха боахам тоабьяр,
Нийса хьехам телаш
Сийрдача новкъа вай даьхар
Ленина Парти я.
Сийдоача парте хам беш,
Цунца оагlув болаш
Массе хана а вай хургда.

Азмат-Гири УГУРЧИЕВ.

САХУЛА СЕДКЪА

Лех аз седкъа, сахула седкъа
Бакъда гучабоалаш бац
Байнаб сатем, йинай наб са
Цхьаккха лорий дарба дац.
Гаьна яц из, сатем боабаьр
Ши цlа мара юкъе дац
Пайда бий из юхе хилар
Веза сога оалаш яц.
Бехке малав йоах са дего
Шийна вlалла ца ховш ма
Малав, малав? — сен хет из цо
Цунна хов из волга со,
Ала деза массаз бакъдар
Мелла хала из дале.
Цlаьхха чlоагlа сих со велар
Цунга хайта езилга.
— Ахьмед, аьнна жовхьар
бlарташ
Согахь дерзадир цо ший
Я со дег чу кхывар волаш
Тlаккха де хlама дац-кх вай.

КОСТОЕВ Іалихан.

КХЕЛ

ЮМОРЕСКА

Нанас даьна баь бежарий санна, вlаший гlулакх-ездел леладеш бахар lазийи Черсеи, Мухтар-молла лоалахой. Юртара нах, къаьстта Мухтар-молла, чlоагlа хьогар дукккхача шерашка денз шоайла эгlазбаха дlадаша дош ца оалаш, барт-агlам боацаш бахача лоалахоех. Цудухьа цецбаьлар юртара нах, lазийи Черсеи вlашка лийннаб аьнна хьахезача. Хlаьта Мухтар-молла цу сахьате оарцагlваьлар — ше ма кхсаву вахар из «довхой» болча.

lазе иштта бийцар ший лоткъам:

— Ай, вlалла дувца хеза хlама дий ер! Цаховш шоай беша дlачуяьнна тха гlажаш оаха футтаройна дlачулаьхкай, яхаш, цкъа барт а бийттаб сога Черсечо. Тlаккха бийсана ший бераш хьадахкийта, тха беша бlарчча карта оагlув. хурийцурий даь бохабаь lо а биллаб.

lазе дувцачох ше кхийтта ваьнначул тlехьагlа Черсе волча вахар Мухтар-молла.

— Мухтар, хьо юкъе валла дов ма дацар ер, — золавелар Черсе а шийдар дувца — хlаьта а хьашт доацар-м, даьра, да.

— Дувцал, дувцал, Черсе, долчa бесса.

—Вай дахалда, бала ма-б lазе сога бахьар. Шоай гlажаш лорае, тха беша ца а ухийташ, аьнад аз. Тlаккха цу бус наха йохаяь шоай карт (йохаьар малав а ма хац, даьра, сона-м) тха бераша йохаьяй, яхаш, во мел дар аьлар цо сога.

— Доккха дов дац, Черсе, шоана юкъердар-м, — аьнна йист хилар Мухтар-молла Черсе ший лоткъам баь ваьлча. — Та деза шо. Хоза дац, тоам бац шоана шиннена а.

— Даьра, хац сона-м, Мухтар. Юрта молла а ма варий хьо, lа дикадар доре, дlадала мегар ер.

— Кхел-м аз массаза а яьй нийса, — Мухтар-молла ваха дагахьа урагlеттар. — Волле, lазаьрцига гlоргда вай.

— Со хlана вода цунна дlатlа? Из хьатlава мегаций? — Ший хурдаь молла дехар дарах ваине ва тугаш вацар Черсе lази волча дlатlа, из гlулакх доастам хеташ.

Бакъда lазена а ланзар Черсечоа дlатlаваха, ше кlезига хилар кхераш. «Селла воккха къонах а хетац сона цу Черсечох се цунна дlатlаахьал», — вlалла дош доацчох кулг лостадир lазе.

Кхы хlама ца а хинна lазеи Черсечуни бешамий доазош къоастаду карт йолчa — цаl дехьеи, вож сехьеи — вlашагlтехар уж Мухтар-молла. Дlакхайкайир тlаккха кхел... — Ладувгlалаш, — аьлар Мухтар-молла, дукхачa нахага ше лувш санна, чlоагlа цlогlа а деттаж. — Ладувгlалаш: кхел иштта я шоана...

Йист ца хулаш, цунгахьа лерг диллa латт «довхой» lази Черсеи.

— Хьогара, lази, — тепча хьисапе бий а баь, шlелг дlатlаьехкар Мухтар-молла lазена, — хьа гlажаш Черсечун беша а яьнна. цар беш йохаярах хьатта доагlар доагlа — цхьа устагlа. Хlаьта...

—Аьъ, фу устагlа бувц lа, ва Мухтар-молла? — деша юкъейкккхар lази. — Цу гlажий а, цу беша а мах мичаб устагlа.

— А, из дац вай дувцар-м, — тlагlертар lазена Мухтар-молла. — Вай бувцар укх латтача Черсечоа хьогара хьабоагlа тоам ба. Хьа доалахьара садоалла хlама — гlажаш—укх Черсечун доалахьарча беша яхай, пурам доацаш бахьан доацаш. Кхетий хьо?

— «Пурам доацаш, бахьан доацаш» хац сона, — велавелар lази,— дlачуяхай-кх уж беша. Кхы адамаш а мичад уж!

Мухтар-молла раьза вацар цу къамьла.

— Дlачуяхай/беша, наьха беша,— геттара сихвелар из. — Сенна яхай уж? Цу беша оасар де, беш тоае вlалла мича яхай уж! Шоашта йоаккхалур яккха, юалур из яхай. Тlаккха, ладувгlалахь, дукхавахарг, укх Черсечун ховхача бешара буц-ялат диаь уж гlажаш дулхах-дегlах тоаелча, хьанга кхоач из пайда? Хьога кхоач, lази. Цу тlа шоаш юар мара бешара хlама ца йоаккхаш lийна ялар уж. Пар-м со хьежав бешага — бекъа кlур ма баьбий цигача. Ишта-вешта, lази, хьа гlажаша укх Черсечоа даь зе юхаметтаоттаде а деза lа, хlаьта хьа доалахьара садоалла хlама — гlажаш — аз маяххара, пурам доацаш, бахьан доацаш, укхан коа яхарах укханна устагlа бала а беза lа.

— Кхел дика-м, даьра я, Мухтар, lа сона яьр, — аьлар lазе, вела а къежаш. — Моцагlа, са валарга хьежжа-м, даьра да, яьхад цо, сона деша яьсий а. — Тlаккха Мухтар-моллана дlатlа а вийрза, хьаьттар lазе:

— Согара дlа-м устагlа боагlа, ма яхий lа, Мухтар, тlаккха Черсечунгара сона хьа фу доагlа? Хьажал, из дlа хьона гуш йола карт укхан бераша йоха ма яьйий.

— Черсечун гlулакх а дувцаргда вай, — lазена ше яь кхел чакхъяьнарг лаьрхlа Мухтар-молла хlанз бокъонца шийх бlубенна вар. — Бакълув lази: Черсечо а ший бехках боагlа хоаттам lобилла беза.

— Мухтар, lа-м доккха дов ма дарий укхох. — шийна молла чlоагlа таlазар дар кхераш, тохавелар Черсе, — ер-м боккъалдар аьлча, дош доацар ма дий.

— Дош доацар даларе-м шо санна дола дика лоалахой вlаши эгlаргдацар, дош дале а деце а. Мухтар-молла цох дош де гlертачоа тара дар гlулакх — совгlдар а ца дувцаш, аз яхар де оаш. Ши-шийгара тоама доагlар дlаъ-хьаъ денна, дlадаккха деза шоашта юкъера дов.

— Мегаьд, Мухтар, хьакхайкаел lайха сона кийчъяь кхел.

— Вlалла кхерам, даьра везац хьа, аз цхьаннега озабезам бергба аьннеи, хlаьта бехкевар шийна доагlаш дола таlазар ца деш вутаргва аьннеи.

— Алал, алал, Мухтар, кхы дlахь а ца деш, фу тоам боагlа согара? — Шийна доагlа таlазар сихагl фуд хар ловш вар Черсе.

—Хьогара, яхий lа, Черсе?—аьнна, тхьовре lазена санна, ший кулгах «тепча» а яь, дlатlахьекхар Мухтар-молла Черсечоа. Тlаккха цlенхаштта, чlоагlача оазаца дlахайкайир цо Черсечун кхел а. — Цкъа-дале, Черсе, укх шун лоалахочун lазе карт а йохаяй хьа бераша, аьлча а, хьа доалахьарча дезалхоша. Карт яхар бегаш бац, вахаш волча сага боахама цхьа маьже я карт яхар. Из маьже йийнай, йохаьяй, дlаьккхай... Нагахьа санна из сага дегlацара маьже яларе-м, Черсе, хьогара ах пхьа боагlар. Хlаьта из йийнар карт мара ца хиларах — боахама маьже из яле а, даьра, ях хьона аз-м — цун мах lазена дlабелча воал хьо.

— Ай, фу мах бар цун-м? дlакъовсавелар Черсе. — Къаьна, тишъенна картилг ма ярий из-м.

—Тиша хийла из, цlена хийла изаьнна чугlертар lази а, — хьа фу гlулакх дар из йохае?!

— Сабардел шоай, яьй! Сабардел! Дилла укх са къамаьла юкъе а лелхаш, лертlа дlадувцийтац оаш ер. — lази Черсеи сецар. — Дlахо Черсе, — ладувгlалахь! — шоалагlдале, хьа бераш, аьлча а, хьа цlен тlара нах, пурам доацаш, бахьан доацаш, укх lазе коа бахаб, укханна долча зенна, шоашта болча пайданна.

—Коа уж-м бахабац. Карт йолча бахаб бахабале. Картал дехьа вlалла мича байнаб уж. Цу тlа сона ховш пар карт а йохаяьяц. Нагахьа цар йохаяьй яхе, сона бокъо яла соа цу деша.

—Бокъо яхий lа?...—дlатохавелар lази, бакъда, Мухтар-молла цунга къамаьл дайтанзар.

— lазий, lа сабарделах-м ер кхел ер со ва, шо дац, — аьнна ший бокъо йизза бе еллар Мухтар-молла. — Бокъо яхий lа, Черсе? Бокъо я хьона ер, шийла тешамегlа кхы йоацаш... Хьаволел соца. Хьаволе, lази, хьо а. — Довхой шийца а болаш lазе беша гlолла дlаволавелар Мухтар-молла.

— Хьажал, Черсе: хlанз а тlехь дlайовнза я хьона хьа берий лераш... Кр — шун воккхагlчун, когах астагlа волча Элберд яхача кlаьнка лер л. Йовзий хьона? Хlаьта шун шоллагlвар а воацаш, кхоалагlчун (цун ши дагалгlац сона) лер я ер: гой хьона, диткъа дlаьха кегаайраш, ший гажаргаш дlаьха хиларга хьежжа шерра баькха гlа. Вожаш а сона къоастае ца мег а, шун берий лераш я — дуиха ма дий хьа уж бераш, дагардаь варгвоацаш.

Кхелахочоа кхы духьалдаккха хlама а ца корадаь, Черсе юхаваьлар.

—Хац, даьра, сона-м: тха берий лераш хила а мег уж, — аьлар цо маьлахаро.

— Долче хlаьта, — аьлар тlаккха Мухтар-молла, — хьатта доагlар хьогара а доагlа — цхьа устагlа.

Уйлангахьа ваха латташ цхьа хаюкъ а лаькка, кlирвенна моллана бlара а хьежа, аьлар Черсечо.

— lа яхачох, Мухтар, lазегара сона устагlа боагlа...

— Боагlа! — аьлар Мухтар-молла, ший кхел нийса яхетарах гlад а ваха. — Даьра, устагlа а ма боагlа хьона, Черсе, хlаьта хьона хиниа зе дlатаиха а ма деза укх lазе.

—Тlаккха согара lазена дlа устагlа а боагlа, цул совгlа цун йохаьяча карта мах lобилла а беза са.

— Бакълув, бакълув! — кхы а чlоагlагlа гlадвахар Мухтар-молла.— Даьра, нийса-м кхетадаьд деррига а!

— Мухтар, — аьлар тхьовра денз йист ца хулаш лаьттача lазе, — фу устагlен, фу тоами бувц lа укхаза? Селла лира дувца дезаш хlана дац укхаза-м.

— Хlаьта аз нийса кхетадаьдале, — ший къамаьл дlаходийхьар Черсечо, — тхогара дlа-юха боагlа тоам, хьагучох, цхьан боарамах бакх.

— Хила мег цхьан боарамах, — тхьовра мо гlоаьаьнна воацаш, гlийло аьлар Мухтар-молла. — Бакъда, лаьрхха нах а боалабаь мах бе-м беза шун боахамех тlера даьначa рузкъах.

— Даьллахь, Мухтар, — велавелар lази, — тхогара дlа-юха доагlар цхьатарра да аьнна хьайна хете, вlаши дlаъхьаъ дужадийла, вlашка хlана доаладац lа ер?

— Из эла воаллар-их со а,—велавелар Черсе а. — Сенна дувц ер села дlавахдаь?

Мухтар-молла цкъа Черсечоа бlарахьежар, тlаккха lазена бlарахьежар, цlаькка — Черсечоа, цlаькка — lазена. Цкъа-шозза кхы а бlаргаш дlа-юха а къоарзадаь, хьажаюккъе боккха шод а белла, цlогlа техар цо.

— Тlаккха... Тlаккха... тlаккха деррига а шоашта ховш хилча, со сенна хьуввуву оаш! Тоам ма хилба шоана юкъе къематди даллца!

Ший кхел чакх ца яларах дог даьттlа Мухтар-молла ше ма водда дlавахар «довхой» бита а бита. Дикка ше дlа гlаьна ваьлча юхахьежар из «довхошка». ваши юххе дlа а этта, белаш, хьалха санна. Тымерза къамаьл а деш, латтар lазии Черсеи.

«СЕРДАЛО»
3 агl. 8 декабрь, 1966 шу.

ДУНЕН МАССЕ А МИIНГЕРА

ТАСС-а телетайпни лента тIара

КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМ МУКЪАЯККХАРА КЪАМАН ФРОНТА ЦК-а ВИКАЛА ЗАЯВЛЕНИ

ХАНОЙ. Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара къаман фронта ЦК-а викало 4 декабре яьча заявлене тIа хьаьдда харпбир американски агрессораш цар Ханояи цуи предместейи районашта сигалара Iочу ваьварски тIом барах, яхаш хоам бу ВИА агентства.

Б. РАССЕЛ: ВАЙ ДЕНХАРИЙЛА ДА БАКЪДАР ГУЧАДАККХА

БЕЛГРАД. «Политика— экспресс» яхача югославски газето арадаьккхад вовзаш волча английски философа Бертран Рассела письмо. Рассела дувц США-с Вьетнаме леладеча зуламе гIулакхашка хьожача ше керте латташ йолча дунен халкъашта юкъерча лаьрххIа йолча трибунала лоархIамахи декхарехи.

Б. Рассела цу трибунала гIулакх нийсду керттерча гитлеровски зуламхошта яьча Нюрнбергски процессаца.

Оха адамашта новкъостал дергIа дунен тIа эггара а тIехь промышленни низ болча пачхьалкхено шийна духьал беча тIема ка ца луш 12 шера доккха доаца халкъ мишта латт кхетадара, йоах Рассела. Вьетнамах дола бакъдар гучадаккха декхарийла да вай, цу бакъдолчох воашта хетар ала доагIа вай.

Аз къайла кхахьац Вьетнама халкъах чIоагIа доккхал деш-а из дукха-дезаша се хилар, яхаш язду Бертран Рассела ше юххера чакхдоалаш.

ЛАЙНУС ПОЛИНГА БЕХКЕ ВУ

НЬЮ-ЙОРК. «Вьетнамах лаьца хьалхе а дийца хIама а доацаш переговораш е кийча я ВIашагIкхийтта Штаташ, яхаш президента дувцар бакъхилара гаьна да, из харц да ала йиш йолаш да, — аьлар вовзаш волча американски Iилмахочо, Нобелевски преме лауреата Лайнус Полинга ше «Американски химически общества» конференце къамаьл деш.

Вьетнамцаша США-на духьал лоаттабу тIом, белгалдаьккхар Полинга, «ший чулоацамга диллача революционни ба, цунна юкъеэзаб кхыча пачхьалкхено — Америка ВIашагIкхийттача Штаташа тIахьожам лоаттабеш йолча шоай правительствана духьал бола Къулбехьен Вьетнаме бахачарех бола нах а».

РАСК НАЬКЪА АРАВАЬННАВ

ВАШИНГТОН. США пачхьалкхен секретарь Дин Раск Азе цхьадолча мехкашка гIоргволаш наькъа араваьннав, цул тIехьагIа из гIоргва Париже, НАТО аргIан йолча сессе хургволаш. Раск хIанзе а Токио дIакхаьчав, цига Яноне премьер-министраца Сатоца переговораш ергъя. Цул тIехьагIа США пачхьалкхен секретарь гIоргва Тайване, Къулбехьен Вьетнаме, Таиланде, Иране.

ШОКАРЧ ЙИЙТТАР МАРИОНЕТКАНА

ОСЛО. Осло цхьан зале пропагандистски къамаьл де веннача марионеточни сайгонски правительства викал волча Чан Ван Ана шокарчи цIогIарчи дийттар норвежцаша.

Чан Ван Ан керте латта къулбехьен вьетнамски делегаци Норвеге еръй кхыча мехкашцарча гIулакхий министерстве переговораш ера. Чан Ван Ана къамаьл делга вIашагIделлараш полици ца йоалайича балан зар пунна духьал бола нах совцабара, хIаьта ена хинна полици демонстранташ арабаха болабелар. Цхьабакъда цул тIехьагIа а демонстраци дIахо йихьар цар. Полице 17 демонстрант лаьцар.

США-анеи ФРГ-анеи ЮКЪЕРА ТIЕМА ПРОМЫШЛЕННИ ГIУЛАКХАШ

БОНН. Американски малхбузенгермански эскарашта лаьрхIа йола, ше латтачара нийсса ураг Iотташ хургйола тIема реактивни самолет хьаяра кхы цхьаькха а «цхьана йола проект» кхоачашъе йолаенна ФРГ-аи США-и тIема промышленни концернаш.

Из самолет хьаярах йола проект хьахиннай 1965 шера Вашингтонаи Боннаи юкъе яьча «Правительственни соглашенех».

Iалаьмате дукха расходаш дIа-ехийта езаргья кердача самолетага. Эггара хьалхарча миштай хьажара хьаеча самолета конструировании арга а малхбузенгерманский американски налогаш телавий 450 миллион доллар (малхбузенгермански 1,4 миллиард марка) дIагIоргда.

АНГЛЕРА АМЕРИКАНСКИ ВЕРБОВЩИК

ЛОНДОН. ВIашагIкхийттача Штаташкара Лондоне кхаьчав «мистер Iобаха хьоа» — иштта цIи яьккхай английски газеташа «Кэрриерс инкорпорейтед» яхача американски компане викалах Уильям Дугласах. ВIашагIкхийттача Штаташка болх бе английски специалисташ бига венав из.

Океанал дехьара венача хьаьша хьаштдар-м английски Iилма-технически уйлан «тIоа» ба. Балхах чIоагIа хIама я доагIаргда. Iилма болх бе дика хьалаш а да, яхаш США болх бара бахка наьха безам тIабахийта гIерт Уильям Дуглас.

«Мистер Iобаха хьоа» ший гIулакха ка яргхилаьга дог доахаш ва, хIана аьлча лейбористски правительства хIанзарча политико мехка балха алаш кIезигдаьнда.

САТЕМ БОАБУ ХОАМАШ

ЛОНДОН. Экономически социальни тохкамий къаман института даннеех хьатIадоагIача шера Англе бе болх ца хилар укх шерарчул лакхлургда.

1967 шу чакхдоалаш Англера бе болх боаца нах 615000 сагага кхоачаш дукха хургба. 1968 шера уж дукхагIа хургболаш лерхI.

«МОРНИНГ СТАР» ЯХАЧА ГАЗЕТА ЦIЕЙ

ЛОНДОН. Английски къахьегамхой «Морнинг стар» яхача газета цIей дездеча, Манчестера 2000 гаргга саг вар. Цу цIейна хетаяь яьча митинге къамаьлаш даьча ораторашa белгалдаьккхар английски болхлой класса вахара хьашташ лорадара гIулакха тIехь газет дика лоархIам болаш хилар.

Митинге къамаьл дир Великобритане Коммунистически парте генеральни секретара Джон Голлана.

Митинге дикка ахча Iайр, из газета фонда чу дIачулургда.

БОЛГАРСКИ ПЯТИЛЕТКА ХЬАЛХАРА БАЬННХА ГIА

СОФИЯ. ПхелагIа пятилетка чакхйоалаш (1970-ш.) болгарски машиностроене продукци 1965 шера хинначул 2,5-зза дукхагIа хулаш лакхлургья.

Пятилеткаx чIоагIа дегIайоагIаргья юртбоахама машиностроени. Духхьал хьатIадоагIача шера 60-нел совгIа тайпа юртбоахама керда машинаш арахеца йолаергья. 1968 шера 44 тайпа керда машинаш арахеца лерхI. ТIехьагIа советски образецех арахеца йолаергья «Т-158» яха гусенични, «МТЗ-50» яха чархаш йолеи трактораш.

ЧИЛЕРА СОВЕТСКИ ФИЛЬМА КIИРА

САНТЬЯГО. «ГIарагIураш йолх» яха кино а хьокхаш укхаза чакхдаьлар советски фильма кIира. Къаьстта котало яьккхар «Саг космосе араволл» яхача документальни фильмо. ЧIоагIа тIоараш а тохаш хоаставир наха укхаза кинотеатре вола цу фильма турпал советски космонавт Алексей Леонов. Дунен халкъашта юкъерча авиационни федераце хьийха венав из Чиле столице.

«ИСКУССТВО МАШАР БАХЬАНЕРЧА КЪОВСАМЕ» ЯХА ВЫСТАВКА

КАИР. ОАР-а машар безарий Къаман совета инициативах кийчъяь йола «Искусство машар бахьанерча къовсаме» яха выставка хьайийлай. Выставке дукха да Iарбий прогрессивни художникий балхаш.

ГIУЛАКХАШ ШЕРЛУ

ПРАГА. Укхаза кулгаш яздаьд Советски Союзаи Чехословацки Социалистически Республиканеи юкъе 1967 шера хургдолча культурнии Iилмаи гIулакхий плана.

Планах дешара заведеней Iилмаи педагогически дешай хьакъехьара гIулакхаш дIахо даьха лерхI.

Шерде лерхI культураи искусстваи даькъера гIулакхаш. Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дузача хана Москвеи Ленинградеи хургья чехословацки изобразительни искусства выставка. ХIаьта ЧССР-е дIахьокхаргья советски искусства йоккха экспозици. Чехословаке советски фильмай кинофестивалаш хургья.

Иштта кулгаш яздаьд доазол дехьарча мехкашцарча доттагIлени культурни бувзамеи советски обществаи Союза а советско-чехословацки доттагIлен общества чехословацко-советски доттагIлен союзацарча а гIулакхий 1967 шера йодча плана а.

ТОРГ ДIАХО ХЬОШ Я

ЛОНДОН. «Тайгер» яхача кема тIа еш хинна английски премьер-министра Вильсонаи Смита къулбехьен родезийски режимаи юкъера переговораш чакхъаьлар. Духхьал расистски диктаторца къайлагIа вIашагIкхетаро ше а чIоагIа политически реакци еш хIама дир мехкеи лейбористски партеи. Дунен общественноста хетачоа духьал а йолаш Англи юха а Къулбехьен Родезе расистски диктатураца цхьа тийша болх вIашагIболлаш я аьнна хетача оттадаь дуккха дола африкански мехкаш духьал хилар цу переговорашта.

Сегера яхача венгерски городе болх бе йолаенна хьамча хIамаш ю завод. Республика къулбехьарча экономически центре цхьаькха а индустриальни боккхача лоархIаме объект тIакхийттай.

СУРТА ТIА: заводе дIачуводача; вулканизаце цехе.

МТИ-ТАСС сурт.

ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЯ XXI-ча СЕССЕ

НЬЮ-ЙОРК, 6 декабрь. ТАСС-а корреспондента И. АБРАМОВА хоам бу:

Селхан Генеральни Ассамблеяс ерригa пачхьалкхенаш тIахьийхар химически бактериологически герз юкъеваладелга ца могийташ 1925 шера 17 июне даьча Женевски протокола принципаши цо оттадаьраши цIенхаштта лелад¤ра, из протокол дохадеш дола моллагIа а гIулакхаш харцахьа а лийрхIар. Генеральни Ассамблея иштта тIахьийхар ерригa пачхьалкхенаш цу Женевски протоколах дIакхетара а.

Ассамблеяс могайир хьалхарча (Политически) комитето цу деша хьакъехьа тIайийца хинна резолюце проект. Женевски протокол цIенхаштта леладарах йолча резолюце хьалхара проект шевар раьза волаш тIайийцар. Женевски протоколах дIакхета пачхьалкхенаш тIахьехаш йолча резолюце шоллагIча пункта тIехьа хилар 91 пачхьалкхе, 4 юхаозаолар, духьал цхьаьнкха а хилаьзар.

Химически бактериологически герз юкъевалалдар ца могийтарах дола дош ООН-а Генеральни Ассамблея дсн повестнана юкъедоаладаьдар Венгре делегаце инициативах.

(ТАСС).

АНГЛЕ ДIАДЕХАРАХ

НЬЮ-ЙОРК, 6 декабрь. (ТАСС). Вильсонаи Смитаи юкъера переговораш йохарах ООН-ерча хадданза волча Англе викало Лорд Карадона дIадийхар кастталашха Кхерамзле Совет гулъелга. Англе правительства безам бар Къулбехьен Родезерча законах йоацача режима духьал «кхы тIа а де деза гIулакхаш могаде», йоах Совета председателга Карадона язъяьча письмо тIа.

Британски правительство Советага юха а кхайкар да къулбехьенродезийски расисташта духьал леладеча гIулакхий бехктокхам Англена тIера а баьккха ООН-а тIабала гIертилга.

Югославе Социалистически Федеративни Республика. Жердап, вешта аьлча Аьшка коа наIараш —из я Румыненеи Югославенеи юкъера доазув чакхдоалаш йола Дуная атагIе. Дуккхача хана деша кемаш лелара хала моттиг лоархIар цунах. ХIанз укхаза вошал долча шин республика низаца хьалъеш я гидротехнически кемаш ахареи система.

Сурта тIа: гIишло хьалъеча.

ТАСС фотохроника.

КИРГИЗСКИ ССР. Болх бе йолаеннай Фрунзенски автосборочни завода хьалхара аргIа.

ВIашагIйоллача аьшкабетонахи кизгахи яьча йоккхача корпуса чу дIатарьеннай ерригa производственни участкаш. Арахеца оттаяьй «ГАЗ-51Б» яхача модела автосамосвал. Духхьал юрта боахама мухьаш — ялат, свекла, силос, боамби дIакхахьа лаьрхIа я из машина. Из аьттув болаш я цуи кузов тIехьашкахьа кIалтIакхесса ца Iеш, шинна оагIорахьа а кIалтIакхувса йиш йолаш хиларх. 3,5 тонн мухь бохьалуш я из. Фрунзенски автозавода марка тIалатта хьалхара автомашинаш хIанале болх беш я Средни Азеи Казахстанеи.

Сурта тIа: завода керттера конвейер.

А. Полякова сурт.

ТАСС фотохроника.

Наьсарен халкъа театр шоай районал арахьа а довзаш да. Вай республика дуккхача районашка, хIаьта лоаллахарча Къилбаседа-хIирий республике а хьоашалгIа бахе спектаклаш увттаеш хул из. ХIанз Чахкиев СаIидеи Русаков Геннадеи цхьан язъяь «Къонгаш бовча хана» яха пьеса оттае кийчлуш я театра коллектив.

Сурта тIа: репетици еча хана. Аьсета роль ловзаю районни библиотека болхлочо Газдиева Марема, Мажита роль — театра режиссера Булгучев Махьмада.

Н. Нобиашвили сурт.

ЦХЬАН УЧИЛИЩЕ

Грозненски № 5 йола профессионально-технически училище город Грознерча училищашта юкъе дикагIа лоархIачарех я. СССР-а мехкдаьттаи химически промышленноста эша электросварщикаш, слесараш - монтажникаш кийчбу пхьоале а хинна дIаэттай из училище. Цига укх шера уж говзалаш Iомаеш деша вагIа 690 комсомолеци кагирхойи. Царех 330 саго укх дешара шера чакхйоакх училище. Коммунистически хьисапе даха, къахьега, деша яхача девизах ях училища коллектив. Цу гIулакха дика оарцагIбаьннаб цига дешаш бола комсомольцаш. Уж ва 520 созгIа саг.

Училища дешархошта, мастерашта, ерригача коллектива карагIдувла дикадараш дукха да,—аьлар культурно-кхетама балха волча училища директора заместитела Ткачев Юре. Цхьа минут, сахьат ха зехьа дIаяхийтац училища дешархоша, пайда ца эцаш.

Дика болх беш я училище художественни самодеятельноста кружокаш. Царца я духовой оркестр, халхара, иллей, эстрадни, драматически, кхыйола кружокаш. Цар болх лерттIа вIаштIехьбаккхара хьинар кхо ца деш къахьег мастераша, хьехархоша нов. Теплицкий Василе, Горковенко Ольгас, Абозин Георге, Талачко Викторa, кхычар.

Художественни самодеятельносто концерташ тел шоай шефашта тIемахошта, ГАРО завода коллектива, Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа хиннача инвалидий госпитала коллектива, вайнаьха мехкарий деша багIача Грозңерча интернате. ЧIоагIа раьза болаш тIайилу цар массане а художественни самодеятельноста коллективо увттаду концерташ, каст-каста шоаш болча хьоашалха хьех. Училища кулгалхошка баркалаш яхаш каьхаташ кхухьийт. Цул совгIа училища духовой оркестр гIулакх деш хул Ленински районе мел хулача мероприятешка. Цунна ВЛКСМ обкома, горкома, Ленински райкома тийна грамоташ дукха я.

Училищерча хьехархоша, мастераша, коммунисташа чIоагIа теркам тIабахийта лелабу кагирхошта—дешархошта юкъе бу кхетама болх. Советски патриотизма, интернационализма уйланца кагирхой хьалкхебара шоай низи хьинари кхоадац. Ца хаддаш болх беш я цига культура университет. ЧIоагIа пайда лу комсомольцаштеи кагирхоштеи университета чуйоагIача литератураи искусстваи, атеизма, могашлен, спорта, Iилманнеи техниканеи факультеташа. Цига лекцеш еш, беседаш ю мастераша, «Знание» яхача общества викалаша. ДIабахача бетта тайп-тайпарча темаех лаьца ворхI лекци йийшар, итт беседа йир. Лекцеш ешача хана диафильмаш хьокх, къаьстта эстетиках, атеизмах лаьца лекцеш ешача хана.

Училище болх беш я Ревизов Петри Сорокин Георгийи керте латта киностуди. Цар кулгал а деш комсомольцаша, кагирхоша кино даьккхад. Цо дика довзийт училища вахар, хьахьокх производственни практике болх бечарна юкъе яьржа социалистически ях, доаха толамаш, мастерскешка бу болх, туристически похоҫаш, художественни самодеятельноста тела концерташ. Лоацца аьлча къаьгга хьадовзийт кагирхой вахар.

Общественни балхах а дика дакъа лоац сийрда кхоане, коммунистически общество хьалъеча хьинаре дакъа лоацача училища комсомольцаши кагирхоши. Училища шоллагIа корпус хьалъеча хIара дешархочо цхьаьнца бIаь сахьата болх бир, дакъа лаьцар районни а городской а воскресникашта юкъе. Ленински района балха тIа хьалха латтараш тIабола Сийлен доска кийчдаьраш училища дешархой ба, дукха гул а даь пачхьалкхенна дIачуденнад тиша аьшк. Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 50 шу дузача денна сийленца накъа бахара комсомольцаши кагирхоши дIайолаьй пайданерча гIулакхий эстафета. ХIара группо социалистически декхараш тIайийцад обществана пайдана дола 20—30 дика гIулакх кхоачашде. Царна юкъе доагIа керда моделаш кийчъяр, технически кердадараш тахка а тохкаш балха юкъе кхахьар, берий бешамашта шефал дар, кхы дуккхадараш.

Училища дешархой каст-каста вIашагIбетталу Граждански, Даьхен тIемашта юкъе дакъа лоацаш хиннарашца. Из да шоай даьша хьакхелла ираза вахар дикагIа довза, дIахо йодача хана коммунизмага гIа а боахаш из кхы а сийрда даккха гIерталга. Дешархоща каст-каста беседаш еш хул Советски Союза, Социалистически къахьегама турпалаш, коммунистически къахьегама ударникаш. Цунца кIоаргагIа довз шоай вахар дешархошта. Дукха ха яц дешархоща Советски Союза турпала нов. Авакяна, Абрамова, генерала нов. Попкова, кхычар цу тайпара вIашагIкхетар хинна. Цар а чIоагIа новкъостал ду кагирхошта кхетам балара.

Иштта дикача коллектива вай республикерча а кхыча республикашкарча а коллективашца доттагIал тоссаденнад. Из ди тIехьа чIоагIлуш хьадоагIа. Училища шефство лелаю Наурерча комсаш лелаяра говзал Iомаеча училища коллективана. Цул совгIа Махачкалерча училища коллективаца доттагIал леладу. 10—11-ча декабре Махачкалерча училища дешархой хьоашалгIа боагIа цига. Цар чIоагIа къовсам лоаттабергба классически, ший лоIаме кIалтохаргах латташ, волейболах ловзарах хьалхара моттиг яккхара. Каст-каста Махачкале цу училища коллектив йолча хул ераш а. Иштта шерагара шерага чIоагIлуш да № 5 йолча училищеи № 7 йолча треста МУС коллективаи юкъера доттагIал. Каст-каста концерташ тел, эша новкъостал дIа-юха ду, кхыдараш.

Уж ерригa мероприятеш кхоачашъеча лакхача боарамах из болх дIабахьийтара хьинаре къахьегача мастерий, коммунистий цIераш ца яьхача яргьяц. Уж ба Слабодякин Александр, Шатеев Александр, Бойко Владимир, Нохч-ГIалгIайчен профессионально-технически образоване заслуженни мастер Болдырев Александр, кхыбараш. Балха говзалаш яларал совгIа кхетама болх бу дешархошта юкъе.

Дуккхача къамех кагирхой ба училище дешаш. Цхьа дезал санна барттайна бах, къахьег, деш цар. ДIаюха новкъостал ду. Дийша баьнна хIанз вай республикерча, арахьарча городашка: Рязане, Москве, Волгограде, Краснодаре, Тбилисе, Ереване, кхыметтал доазол арахьа демократически мехкашка а балхаш деш ба цу училище дIадахача шерашка дийша баьнна кагирхой. Уж балхаш деш болча моттигашкара уж балхашта хьалха латташ, къахьегама дисциплина телха ца еш, дика говзанчаш хиларах училища кулгалхошка дукха баркалаш яхаш каьхаташ ух. Цул совгIа царгара шоашкара а каьхаташ ух шоашта иштта говзалаш Iомаьча, кхетам беннача коллективана баркалаш яхаш. Лоацца аьлча шоаш деша баьгIа училищацара бувзам ди тIехьа чIоагIбу цар. Цо къаьгга хьахьокх цар шоай шоллагIдола цIа училище лоархIилга.

Дукха моттигаш нийслу производственни практике балха бахача дешархошта сов дика къахьегарах, лакха балха говзал дIагойтарах, тIехдика дисциплина хиларах коммунистически къахьегама ударникаш яха сийлен цIераш луш. Масала, дIадахача шера иштта сийлен цIераш елар итт дешархочоа-практиканта. Цул совгIа дийша йисте боаллашехьа балха дIа а бахалехьа, балхах сов дика кхетарах балха йиьлагIа разрядаш тел дуккхачарна. Цу гIулакхах заслуга лархIа еза хьехархой, воспитателий, кхычар. ХIанз училище тIехдика а дешаш общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш ба Горошко Анатолий, Дронов Николай, Салимов Валерий, Астапенко Валентин, Чаматов Ахьмад, Умаров Сайд-Махьмад, кхыбараш.

Дешача, къахьегача лакха толамаш а доахаш, общественни вахаре дика дакъа лацарах училища коллективана еннай ВЛКСМ обкомеи горкомеи карара-кара тела Цие байрахх. Иштта кхы дукха совгIаташ а тийнад цунна.

Б. НОСТОЕВ.

РЕСПУБЛИКА КУЛЬТБОЛХЛОЙ СОВЕЩАНЕНА КИЙЧЛУ

Ноябрь бутт бовш Наурски района культура ЦIагIа района юкъара художественни самодеятельноста хьажар хилар. Хьажара юкъе дакъа лаьцар 1000 гаргга самодеятельни артист юкъе а волаш йолча 11 коллективо.

Укх шера хьалхара моттиг яьккхар районни культура ЦIено. Йоккхача говзалца кхоачашйир дика кийчъяь хиннача программа ерригa номераш. 100 саг юкъе а волаш сцена тIа яьннача хоро тIехдика аьлар «ЦIе гвоздика» яха Островске илли, дукхача хана денз хора юкъе дакъа лоацаш хьавоагIача И. Я. Цемлянске яздаь «Массача хи тIа, Тирка тIа» яха илли. Массава а раьза хилар моттигерча автора В. Парамонова илли хоро даьккхача. Сатем латтача зале дек «Хьамсарча лаьтта ираз кхоллаш доахк вай» яхача илле дешаш.

БIарччача шера тха район къахьегамхошта юкъе чIоагIа могаеш хьаеначa районни культура ЦIен агитбригадо хIанз а яьккхай хьалхарчарех цхьа моттиг. Эггара хьалха ше концерт оттаде дIайолалуш хьежаш барашта бригадо довзийт районера дикагIа бола нах — хьайбаш леладераш, доярркаш, комсаш лелаераш дIатIаязбаь дола «Хоастам хилба къахьегама» яха сийлен книжка. Цул тIехьагIа, концерт хьакхайкадечо хьажа баьхкарашта йовзийт шера планах йоагIа шура 10 бетта яьккха Ленина цIерахча колхоза дикагIа йола доярка Лукманова, дикагIа бола жа Iуй, комсаш лелаераш. Агитбригаде дакъа лоацараша шоай программа дикагIа йола номераш царна хетаю. Безаме дек «КIура морх я хьувзаш», «Цхьаннега а аргдац аз» яха Ануфриева Людаси «Волошкови бIаргаш», «БIа сийна бутув Тирк» яха Тхоржевская Галяси дакъа илле.

Агитбригада программана юкъейихьай стихаш, халхараш, сатира. ЧIоагIа хоастайир украински халхар даь коллектив.

Цу хьажаре йоккха говзал хьакхехкар районни культура ЦIа дIадаьнначул тIехьагIа хьажаре шоллагIа моттиг яьккхача Ищерски юртарча клуба коллективо. Дукха ха йоацаш вIашагIъелла, солисташа иллеш оалача хана тIехьа ашараш лекхаш йола эстрадни оркестр юкъейихьа из коллектив дегIаена хилар белгал ца даьккхача йиш яц.

Жюре лаккха мах бир Солохина Людас даьхача иллей. Кубински халхар дика дир, сакъердаме йийцар хIана бани хьалъяь яккхийта ца могаш хьувзача совхоза кулгалхошта, общественни балхах кхераш болча кагирхошта Iоттар еш йолча моттигерча темашта, хетаяь байташ.

Хьажаре кхоалагIа моттиг кхаьчай «Нохчий мехкарий халхар», «Тайжа халхар» деш, Терешкова Валентинах илли оалаш хиннача вайнаьха мехкараша чIоагIа дакъа а лоацаш концерт оттадаьча, комсаш лелаеча «Комсомльский» яхача совхоза художественни коллективага.

Цхьа бахьан доацаш дац комсомольцаша хьажаре 3-гIа моттиг лацар. Художественни самодеятельноста коллектив вIашагIйоллача, активисташа новкъостал а деш, цхьана болх бир клуба заведующе, совхоза комсомольски организаце секретара, рабочкома. Из бахьан долаш 11 вайнаьха йоI а йолаш дакъа лоаца керда 20 саг юкъеэзар коллективана.

Хьажара ерригача программана юкъе белгалдаккха дезаш да Ленински юрта клубо вIашагIделла цхьана ду цыганий халхар. Ленина цIерахча совхозерча мехкарий вокальни группа концерт. Дукха а дикагIа тоаьй Николаевски юрта клуба программа.

Белгалдаккха дезаш да художественни коллективай хьажара шоллагIча туре кийчо еча ханна республика культболхлой 1-ча съездага кийчо яра а чIоагIа уйла тIаяхийта хилар. Из кийчо е йолаяь сел дукха ха а яц, цхьабакъда, цунах хинна дикадар хIанале а гуш да.

Района массе моттиге, хIара клубеи библиотекеи кийчъеш латт гойтара агитацеш, темашка диллача тайп-тайпара йола выставкаш, цига хул книжкаш дешарий конференцеш, литературни диспуташ, тематически салоIеи сайренаш, дуккха кхыдола хIамаш. Тхо дог тийша да дикача хьокхамашца тхоаш цу съезда накъадоагIаргхиларах.

А. МОРОЗОВА.

Наурски районни культура отдела инспектор.

ПРИГОВОР КХОАЧАШДАЬД

ХьалхагIа доккха зулам дарах суд яь хинна П. А. Рябови Н. С. Познахареви шоайла барга а баха, сберкасса яхьа чулилхаб, касса болхлове а гIерташ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча судо П. А. Рябовна эггара чIоагIагIа йола суд яьй — топаш тоха, хIаьта Познахаревна чу валла 15 шу даьд.

РСФСР Лакхехьарча судо приговор ца хувцаш дитад. Топаш тоха суд еш дола приговор кхоачашдаьд.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

РАДИО, 8 декабрь: 8.25 — «Къона тIехье»; 16.05 — концерт; 16.30 — литературни передача (нохчий меттала); 17.15 — В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга; 17.30 — «Индустриальни Нохч-ГIалгIайче»; 18.23— «Колхозе экономически болх бе ховлга» тха микрофона хьалхашка беседа (нохчий меттала); 18.35 — юрта боахама болхлошта лаьрхIа концерт.

УКВ, 8 декабрь: 9.00 — «Поэтически тетрадь» яха литературни передача; 9.29 — Скултэ йиьлагIа симфони; 10.05 — «Хакумбум отряда хинар» яха берашта лаьрхIа оттаю радиопостановка; 10.45 — «ГIарагIурай йиш» яха Степанова балета монтаж; 11.33 — «Цiаста баьри» яха Пушкина поэмах передача; 19.00 — «Оперетта турпалхой бал» яха эстрадно-музыкальни постановка; 19.54 — «Никъ» яха Бельченко дувцар; 20.10 — нохч-гIалгIай ашарий концерт; 20.50 — «Тарас Бульба» яха Лысенко опера.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ 9 декабрь: 18.00 — берашта дола фильм; 18.30 — телевизионни кердадараш (эрсий нохчий меттала); 18.35 — Советски Iаьдала 50 шу дизарга. ТIем тIеи къахьегамцеи (гIалгIай меттала); 19.10 — кинолюбителий телевизионни клуб; 20.10 — «Тхо эрсий нах да» яха художественни фильм — (цхьоалагIа сери).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цеча фронтовиккий улица, 15. Телефонаш: редактора—2-41-23; редактора зам.—2-30-91; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахара; промышленни, юртбоахамен, культураи, письмойн отделий — 2-25-72; корректорски — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря—2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05443 Заказ № 6147.